

Förvaltningsutskottet

Statsrådets redogörelse för den inre säkerheten

INLEDNING

Remiss

Statsrådets redogörelse för den inre säkerheten (SRR 6/2025 rd): Ärendet har remitterats till förvaltningsutskottet för betänkande. Det har också remitterats till övriga fackutskott för utlåtande. Tidsfrist: 5.11.2025.

Utlåtanden

Utlåtande har lämnats av

- finansutskottet FiUU 8/2025 rd
- lagutskottet LaUU 8/2025 rd
- kommunikationsutskottet KoUU 17/2025 rd
- försvarsutskottet FsUU 14/2025 rd
- kulturutskottet KuUU 15/2025 rd
- ekonomiutskottet EkUU 40/2025 rd

Sakkunniga

Utskottet har hört

- specialsakkunnig Leena Seitovirta, inrikesministeriet
- lagstiftningsråd Tiina Ferm, inrikesministeriet
- utvecklingschef Tarja Mankkinen, inrikesministeriet
- räddningsöverdirektör Kimmo Kohvakka, inrikesministeriet
- hybridambassadör Liisa Talonpoika, utrikesministeriet
- äldre avdelningsstabsofficer Thomas Gentz, försvarsministeriet
- äldre avdelningsstabsofficer Matti Pulli, försvarsministeriet
- budgetråd Lauri Taro, finansministeriet
- polisöverdirektör Ilkka Koskimäki, Polisstyrelsen
- polisdirektör Janne Paavola, Polisstyrelsen
- specialforskare Teemu Naarajärvi, skyddspolisen
- kriminalkommissarie Piia Vuori-Murto, centralkriminalpolisen
- kriminalöverkommissarie Risto Lohi, centralkriminalpolisen
- specialforskare Petri Danielsson, centralkriminalpolisen
- polischef, poliskommendör Jari Liukku, polisinsättningen i Helsingfors
- polischef Sampsa Holopainen, polisinsättningen i Östra Finland

Betänkande FvUB 5/2026 rd

- polisjurist Markus Laine, polisinrättningen i Sydvästra Finland
- polischef Ari Karvonen, polisinrättningen i Sydöstra Finland
- förvaltningsdirektör Pirkka Kuusela, Polisyrkeshögskolan
- biträdande chef, konteramiral Tom Hanén, Gränsbevakningsväsendet
- chef för brottsbekämpningsenheten, kommandör Juho Vanhatalo, Gränsbevakningsväsendet
- direktör Samy Gardemeister, Tullen
- överdirektör Taito Vainio, Nödcentralverket
- operationschef, överste Vesa Mäntylä, Flygvapnet
- nödcentralchef Kari Pastuhov, Vasa nödcentral
- räddningskommendör Jani Pitkänen, Helsingfors stads räddningsverk
- räddningschef Teemu Veneskari, Kymmenedalens räddningsverk
- statsåklagare Mari Mattila, Åklagarmyndigheten
- ledande beredskapsexpert Mauri Vierula, Försörjningsberedskapscentralen
- enhetschef Susanna Schugk-Laulumaa, Riihimäki fängelse
- projektsamordnare Tatu Keitaanniemi, Finlands Kommunförbund
- programdirektör Hannu Rusama, Vanda stad
- nätverksdirektör Jukka Savolainen, Europeiska kompetenscentret för motverkande av hybridhot
- docent Mikko Salasuo, Helsingfors universitet
- universitetslektor i kriminologi Matti Näsi, Helsingfors universitet, Institutet för kriminologi och rättspolitik
- professor Kimmo Halunen, Uleåborgs universitet
- ansvarig för partnerskap med kommersiella medier Jukka Niva, Rundradion Ab
- forskningsdirektör Mikko Hyppönen, Sensofusion Ab
- verksamhetsansvarig Eliisa Ahlstedt, Stationens Barn rf
- direktör Mika Gröndahl, Räddningsbranschens Centralorganisation i Finland SPEK.

Skriftligt yttrande har lämnats av

- statsrådets kansli
- justitieministeriet
- kommunikationsministeriet
- arbets- och näringsministeriet
- social- och hälsovårdsministeriet
- republikens presidents kansli
- högsta domstolen
- högsta förvaltningsdomstolen
- Brottspåföljdsmyndigheten
- polisinrättningen i Östra Nyland
- polisinrättningen i Sydöstra Finland
- Kervo nödcentral
- polisinrättningen i Lappland
- Migrationsverket
- polisinrättningen i Uleåborg
- Räddningsinstitutet
- Gräns- och sjöbevakningsskolan
- Svenska Finlands folkting

Betänkande FvUB 5/2026 rd

- Säkerhetskommittén
- Tillstånds- och tillsynsverket
- Institutet för hälsa och välfärd (THL)
- Valfärdsområdesbolaget Hyvil Ab
- Mellersta Finlands räddningsverk
- Mellersta Nylands räddningsverk
- Västra Nylands räddningsverk
- polisinspektionen i Österbotten
- Norra Savolax räddningsverk
- Päijänne-Tavastlands räddningsverk
- Ålands landskapsregering
- Laajan turvallisuuden verkosto ry
- Försvarsutbildningsföreningen
- Finlands Brandbefälsförbund
- Suomen pelastusalan ammattilaiset SPAL ry
- Finlands Polisorganisationers Förbund rf
- Finlands Avtalsbrandkårers Förbund rf
- Suomen Syyttäjähdistys ry
- Officersförbundet.

Inget yttrande av

- Huvudstaben.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Utgångspunkterna i redogörelsen

Den 11 september 2025 lämnade statsrådet en redogörelse om den inre säkerheten (SRR 6/2025 rd) till riksdagen. Redogörelsen är den tredje i sitt slag. Där beskrivs omvärlden för den inre säkerheten och förändringarna i den samt fastställs de viktigaste prioriteringarna och målen för politiken för den inre säkerheten. Redogörelsen innehåller åtgärder och riktlinjer för att utveckla lagstiftningen och myndigheternas befogenheter samt en syn på hur den inre säkerheten kan utvecklas på lång sikt. Tillsammans med den utrikes- och säkerhetspolitiska redogörelse som behandlats i riksdagen tidigare under innevarande valperiod (FvUU 16/2024 rd — SRR 3/2024 rd) och försvarsredogörelsen (FvUU 7/2025 rd — SRR 9/2024 rd) bildar redogörelsen för den inre säkerheten en helhet bestående av tre säkerhetsredogörelser.

I redogörelsen granskas analysen av den verksamhetsmiljö som presenteras i den utrikes- och säkerhetspolitiska redogörelsen med fokus på de förändringar som är mest relevanta för den inre säkerheten. Hur snabbt den säkerhetspolitiska miljön förändras illustreras av att statsrådet den 16 april 2026 lämnade riksdagen en redogörelse om förändringen i den utrikes- och säkerhetspolitiska omgivningen (SRR 2/2026 rd), som kompletterar den utrikes- och säkerhetspolitiska redogörelsen från 2024. Redogörelsen beskriver förändringarna i omvärlden, konsekvenserna för Finland och våra handlingsalternativ. Förvaltningsutskottet anser att det är

Betänkande FvUB 5/2026 rd

viktigt att alla redogörelser och säkerhetsstrategier bygger på en gemensam aktuell lägesbild och en gemensam uppfattning om hoten och utvecklingsutsikterna.

Redogörelserna för den inre säkerheten har tidigare lämnats till riksdagen 2016 och 2021. Den första (FvUB 5/2017 rd — SRR 5/2016 rd) var medvetet avgränsad till att gälla endast aktörer inom inrikesministeriets förvaltningsområde och fokuserade särskilt på polisens uppgifter och verksamhet. Den andra (FvUB 19/2021 rd — SRR 4/2021 rd) gick utförligt in på den allmänna utvecklingen av säkerheten i vardagen. I den aktuella redogörelsen är det förändringarna i den säkerhetspolitiska miljön som står i fokus när det gäller hur de påverkar den inre säkerheten och myndigheternas verksamhetsmiljö. Förvaltningsutskottet anser att infallsvinkeln och avgränsningarna i redogörelsen är motiverade med tanke på det rådande säkerhetsläget. Som utskottet har konstaterat vid flera tillfällen har Finlands yttre säkerhetspolitiska miljö förändrats i grunden och långvarigt. Rysslands anfallskrig mot Ukraina och det geopolitiska brytningskedet i världen återspeglas kraftigt på Finlands inre säkerhet och gör den svårare att förutsäga.

Enligt förvaltningsutskottet måste säkerhetsfrågorna granskas som en omfattande helhet för att faktorer och fenomen som påverkar Finlands säkerhet samt sambanden mellan dem ska kunna upptäckas så effektivt som möjligt. En tydlig åtskillnad mellan yttre och inre säkerhet kan inte längre göras. Utskottet anser det viktigt att säkerhetsredogörelserna också i fortsättningen bereds i parlamentariskt samarbete. Utskottet anser dock att det finns skäl att bedöma hur den allt närmare kopplingen mellan den inre och den yttre säkerheten och deras nära inbördes beroendeförhållande kan beaktas bättre än för närvarande också i det parlamentariska samarbetet och riksdagsbehandlingen av ärenden med avseende på den övergripande säkerheten. Beredningen av redogörelsen för den inre säkerheten har nu stöttats av en egen parlamentarisk uppföljningsgrupp och beredningen av den utrikes- och säkerhetspolitiska redogörelsen och försvarsredogörelsen har styrts av en gemensam parlamentarisk uppföljningsgrupp. I likhet med försvarsutskottet (FsUU 14/2025 rd) ser förvaltningsutskottet det som ett alternativ att samma parlamentariska uppföljningsgrupp styr beredningen av alla tre säkerhetsredogörelserna.

Förvaltningsutskottet framhåller att myndigheterna för den inre säkerheten — i synnerhet polisen, Gränsbevakningsväsendet, räddningsväsendet och Tullen — ansvarar för första insatsen i de flesta säkerhetsrelaterade situationer, från olyckor i vardagen till allvarliga säkerhetshot och undantagsförhållanden, inklusive hybridsituationer. De är första insatsmyndigheter vid oklara hot och händelser så länge hoten inte kan tolkas eller identifieras som militära hot. Erfarenheter från Ukraina visar också att myndigheternas roll som aktörer för första insatsen är central när en situation eskalerar till kris. Utskottet betonar vikten av en gemensam lägesbild för myndigheterna och olika förvaltningsnivåer i en omvärld som ständigt förändras och är svår att förutse. För att skapa en gemensam lägesbild krävs ett smidigt informationsutbyte mellan de olika aktörerna i rätt tid. Nationellt förvaltningsövergripande samarbete och internationellt samarbete är nödvändiga för att förutse och bekämpa allt mer varierande säkerhetshot.

Att upprätthålla den inre säkerheten är en av statens viktigaste uppgifter. Utskottet betonar vikten av tillräckliga resurser och aktuella befogenheter för myndigheterna för den inre säkerheten samt ett smidigt informationsutbyte mellan myndigheterna. Utskottet har upprepade gånger i sina ställningstaganden betonat vikten av att se till att myndigheterna för den inre säkerheten har verksamhetsförutsättningar och att trygga finansieringsbasen hållbart och långsiktigt över

Betänkande FvUB 5/2026 rd

valperioderna. Den övergripande säkerheten i samhället kan tryggas endast genom att man ser till att alla säkerhetsmyndigheter har de resurser de behöver för att sköta sina uppgifter. Förändringarna i den säkerhetspolitiska omgivningen, de identifierade riskerna och förmågekraven förutsätter att säkerhetsmyndigheternas resurser säkerställs så att man proaktivt och målmedvetet kan skapa beredskap för oförutsedda förändringar och kriser. Uppgifterna inom den inre säkerheten måste kunna utföras under alla förhållanden.

Det viktigaste målet för Finlands inre säkerhetspolitik är att säkerställa att Finland är ett förtroendefullt samhälle, där säkerhet och rättvisa fullföljs under alla förhållanden, står det i redogörelsen. Utskottet anser att det här är ett ytterst viktigt mål. Förtroendet för myndigheterna, förtroendet mellan befolkningsgrupperna och upprätthållandet av samhällsfreden är väsentliga för att man effektivt ska kunna bekämpa angrepp utifrån och olika former av påverkan. Förvaltningsutskottet anser att det med tanke på säkerheten i samhället är av central betydelse att befolkningen generellt har ett gott förtroende för säkerhetsmyndigheterna och de offentliga institutionerna på ett bredare plan. Utskottet anser det viktigt att förtroendet även i fortsättningen hålls på en hög nivå. Utskottet noterar att den ökade polariseringen i samhället och den ökade ojämlikheten kan undergräva förtroendesamhället, vilket avsevärt försvårar också säkerhetsmyndigheternas arbete. Utskottet anser därför att det är viktigt att polariseringen och ojämlikheten kan bekämpas genom olika åtgärder.

Lägesbilden för den inre säkerheten

Allmänt

Förvaltningsutskottet håller med de sakkunniga om att redogörelsens beskrivning av de viktigaste hoten och utmaningarna inom den inre säkerheten är tämligen heltäckande och realistisk. Som fokusområden för den inre säkerheten lyfts med fog fram bekämpning av allvarlig ungdoms- och gängbrottslighet och organiserad brottslighet, hantering av våldsbejakande extremism och hot om terrorism, bekämpning av olaglig inresa och hybridpåverkan, skydd av samhället mot fientlig informationspåverkan, bekämpning av statligt spionage, skydd av kritisk infrastruktur samt skydd av civilbefolkningen vid omfattande störningar och undantagsförhållanden. Också förvaltningsutskottet lägger i detta betänkande fokus på dessa prioriteringar i tillämpliga delar. Utskottet konstaterar dock att räddningsväsendets roll som aktör inom den inre säkerheten behandlas ganska ytligt i redogörelsen med beaktande också av de förändringar i den säkerhetspolitiska miljön som beskrivs i redogörelsen. Utskottet går närmare in på räddningsväsendets utmaningar än redogörelsen och betonar räddningsväsendets centrala betydelse för den inre säkerheten i stort.

Med inre säkerhet avses i redogörelsen de aspekter i ett samhälle som gör att människor kan åtnjuta de rättigheter och friheter som garanteras i rättssystemet utan rädsla eller otrygghet som beror på brottslighet, störningar, olyckor och därmed jämförbara nationella och internationella fenomen. Uppgifterna och kompetensen hos de myndigheter som ansvarar för den inre säkerheten har en framstående roll i att se till att de grundläggande fri- och rättigheterna och de mänskliga rättigheterna tillgodoses fullt ut i vårt samhälle.

Betänkande FvUB 5/2026 rd

Finlands inre säkerhetsläge är generellt sett stabilt. Finland är en rättsstat, som tryggas av en stark demokrati, ett oberoende rättsväsende och ett högt samhälleligt förtroende. Utskottet konstaterar att den inre säkerheten formas av många delområden i samhället. Den jämförelsevis starka sociala samhörigheten, den höga och förstklassiga utbildningen, den ringa korruptionen och den höga nivån av upplevt välbefinnande och hälsa bidrar exempelvis till att Finland är ett av världens säkraste länder, där vardagen är mycket trygg. Också ekonomisk välfärd påverkar den inre säkerheten. Förvaltningsutskottet hänvisar i detta sammanhang till sitt betänkande (FvUB 19/2021 rd) om den föregående redogörelsen för den inre säkerheten, där bland annat social utslagning behandlas ingående som en utmaning för den inre säkerheten. Utslagningen påverkar den inre säkerheten både direkt och indirekt. Förutsättningarna för den inre säkerheten och den nationella kriställigheten måste tryggas också genom att effektivt förebygga utslagning och ökad ojämlikhet samt genom att säkerställa lika tillgång till tjänster.

Fenomen och yttre hot som påverkar den inre säkerheten bör åtgärdas i så god tid som möjligt. Den viktigaste förändringen i Finlands säkerhetspolitiska omgivning sedan den föregående redogörelsen för den inre säkerheten lämnades är Rysslands anfallskrig mot Ukraina, som har betydande konsekvenser också för den inre säkerheten. Också till exempel den skärpta situationen i Mellanöstern kan ha indirekta konsekvenser för Finlands inre säkerhet. Samhällets kriställighet (resiliens), den nationella försvarsförmågan och upprätthållandet av den inre säkerheten blir allt viktigare i det förändrade säkerhetsläget. Utskottet anser det viktigt att myndigheterna har tillräcklig förmåga att upptäcka och reagera på olika hybridhot. Också här betonas betydelsen av en gemensam lägesbild och ett smidigt informationsutbyte.

Vid behandlingen av redogörelsen har utskottet fått en utredning om de observationer av militära drönare som gjordes i Finland i mars–april 2026. Utskottet konstaterar att drönare, dvs. obemannade luftfartyg, är ett exempel på att hoten mot säkerheten ständigt förändras och att vi måste kunna bereda oss på dem. Dagens teknik gör det möjligt att använda och utveckla drönare som färdas inte bara i luften utan också på land eller till havs för olika ändamål. Med avseende på sina lagstadgade uppgifter bör myndigheterna ha tillräcklig förmåga att upptäcka och identifiera drönare som kan orsaka fara samt att ingripa i drönarnas färd och effektivt avvärja drönare. Alla behöriga myndigheters förmåga att avvärja drönare har vissa utvecklingsbehov, som utskottet behandlar nedan.

Det finska samhällets resiliens grundar sig i enlighet med verksamhetsmodellen för den övergripande säkerheten på förmågan att upprätthålla samhällets vitala funktioner under alla förhållanden. För att detta ska uppnås måste man bland annat också se till att det finns tillräckliga förutsättningar för att utveckla kommunernas och välfärdsområdenas beredskap och resiliens.

Säkerheten i vardagen

Skapandet av högkvalitativa vardagliga säkerhetstjänster ökar befolkningens förtroende och trygghetskänsla och lägger grund för responsen vid störningar av det allvarligaste slaget. Människorna måste även i fortsättningen få hjälp i nödsituationer och kunna sköta sina ärenden hos myndigheter utan onödiga dröjsmål. När hjälpen i nödsituationer är garanterad upprätthålls förtroendet för myndigheterna och därigenom samhällsfreden. Också till exempel synlig polisövervakning på allmänna platser ökar trygghetskänslan. Hur utredningen av vardagsbrott

Betänkande FvUB 5/2026 rd

fungerar och polisens förmåga att effektivt utreda brott inverkar dessutom i hög grad på hur tillförlitlig polisens verksamhet är i allmänhetens ögon.

Enligt utredning till utskottet tog nödcentralerna 2025 emot sammanlagt cirka 2,6 miljoner nödmeddelanden. Något över hälften av dem förmedlades till räddningsväsendet, polisväsendet eller social- och hälsovårdsväsendet, som tog hand om uppdragen. Antalet nödmeddelanden minskade jämfört med tidigare år. Också antalet samtal som inte hörde till nödcentralen minskade. Detta har utöver den normala årsvariationen bland annat bedömts bero på att användningen av hälsovårdens rådgivningsnummer har etablerats. Nödsamtal besvarades på i genomsnitt sex sekunder.

Av de uppdrag som förmedlades utifrån nödmeddelanden 2025 överfördes ungefär hälften till den prehospitalka akutsjukvården och 37 procent till polisen. Förvaltningsutskottet noterar att antalet uppdrag som förmedlades till social- och krisjouren har ökat. I fjol fick socialväsendet fler uppdrag än räddningsväsendet. Utmaningarna med tillgången till social- och hälsovårdstjänster syns således också i nödcentralerna och därigenom i uppdragen för myndigheterna för den inre säkerheten. Utskottet konstaterar att man med hjälp av uppdragen i nödcentralssystemet kan upptäcka tidiga signaler om fenomen inom den inre säkerheten. I fortsättningen finns det skäl att bedöma om denna lägesbild mer systematiskt än för närvarande kan användas som underlag för beslut. Utskottet lyfter i detta sammanhang också fram att informationssystemet för nödmeddelanden kan bli föremål för hybridpåverkan. En fientlig aktör kan försöka överbelasta nödnumret, vilket leder till att också verkliga nödmeddelanden hamnar i kö.

Brott, störningar och olyckor inträffar i Finland framför allt i stadscentrum, knutpunkter i trafiken och förorter som har det socioekonomiskt sämst ställt. Redogörelsen lyfter med fog fram segregationen inom städerna, det vill säga den segregation av bostadsområden som beror på ojämn fördelning av utkomst, boendepreis och välfärd. Segregationen har stärkts också i de största städerna i Finland. Segregationen har varit en central faktor bakom säkerhetsproblemen i Sveriges städer. Polariserings- och segregationstrenden ökar oron i samhället, vilket i sin tur kan öka bland annat gängbildningen, dragningskraften hos våldsbejakande extremistrelser och hotet om terrorism. De säkerhetsproblem som segregationsutvecklingen orsakar får också i vidare bemärkelse återverkningar utanför dessa områden. Utskottet anser att det är viktigt att förebygga dem och ingripa i dem med tanke på hela samhället. Sakkunniga har lyft fram metoder för att påverka segregationsutvecklingen.

Kommunernas, städernas och organisationernas arbete förbättrar i samarbete med myndigheterna människornas säkerhet. Genom till exempel regional säkerhetsplanering och lokal säkerhetsplanering i kommunerna kan olyckor, olycksfall, brott och störningar förebyggas och avvärras, vilket för sin del minskar behovet av korrigerande myndighetstjänster. Enligt uppgift behöver kommunerna i nuläget betydande stöd för den regionala säkerhetsplaneringen. Framför allt små kommuner skulle dra nytta av regionalt samarbete, vilket talar för välfärdsområdenas betydande roll i säkerhetsplaneringen. Lokal samhällsaktivitet bygger förtroende, aktiverar människor till samhällelig verksamhet och förebygger marginalisering.

Utskottet konstaterar att kommunerna är betydande aktörer inom den inre säkerheten på lokal nivå. Kommunerna har en central roll när det gäller att stödja och upprätthålla invånarnas

Betänkande FvUB 5/2026 rd

kristålighet. I bästa fall kan man genom att stärka förutsättningarna för att tillhandahålla kommunal basservice tidigt förebygga till exempel negativa utvecklingstrender som utmanar de ungas välbefinnande. Utskottet ser det som angeläget att välfärdsfrågorna granskas också med tanke på den inre säkerheten och att man strävar efter att trygga en tillräcklig statlig finansiering till kommunerna.

Barn och unga

Förvaltningsutskottet betonar vikten av att sörja för barns och ungas säkerhet, eftersom detta har långtgående konsekvenser för individens framtid till exempel med tanke på den psykiska hälsan och marginaliseringsrisken. Redogörelsen behandlar barn och unga främst i samband med skrivningarna om förebyggande av ungdoms- och gängbrottslighet.

Det står klart att största delen av de unga som bor i Finland inte gör sig skyldiga till brott. Kriminellt beteende bland unga har minskat betydligt under de senaste decennierna. Detta visas av både enkätundersökningar och statistik. Liksom kulturutskottet (KuUU 15/2025 rd) noterar förvaltningsutskottet att det är viktigt att unga inte bara lyfts fram i samband med brottslighet, gängbildning och myndighetskontroll utan också som medlemmar i sammanslutningar och som aktörer som bidrar till att skapa säkerhet. De ungas delaktighet, upplevelse av tillhörighet och förtroende för samhället är centrala element i den inre säkerheten och kriståligheten.

Kulturutskottet fäster i sitt utlåtande uppmärksamhet vid aspekter som gäller mobbning i skolan och förebyggande av mobbning. När det gäller att förebygga mobbning i skolan och ingripa i mobbningsituationer är det av betydelse att lärarna och skolans personal ingriper genast och behandlar eleverna rättvist. Förvaltningsutskottet betonar vikten av multiprofessionellt samarbete för att öka säkerheten i skolorna. Exempelvis ankarverksamheten måste fortsätta och utvecklas.

Förvaltningsutskottet anser att det också med tanke på uppnåendet av målen i redogörelsen är viktigt att polisen har fått mer resurser för att utveckla samarbetet mellan skolan och polisen på riksnivå. Med anslaget för skolpolisverksamhet har 25 skolpoliser anställts runt om i Finland. Ett fungerande samarbete mellan skolan och polisen är viktigt bland annat för att förebygga och ingripa i mobbning i skolan. Utskottet betonar att mobbning också kan uppfylla ett brottsrekvisit. Utskottet anser att mobbning i skolan bör åtgärdas inte bara genom handlingsmodeller som visar sig vara god praxis utan också genom konkreta åtgärder. Utskottet konstaterar att polisen bör få större synlighet i skolorna i och med tilläggsresurser för skolpolisverksamheten. Bland annat dessa frågor lyftes fram av de unga i utskottsprogrammet den 20 mars 2026 i samband med ungdomsparlamentet. Utskottet betonar att mobbning, våld och andra störningar måste åtgärdas effektivt inte bara i skolorna utan också på webben och i andra miljöer där barn och unga är verksamma.

Situationen vid riksgränserna och havsområdena

Finlands östgräns är inte bara EU:s yttre gräns utan också Natos längsta landgräns mot Ryssland (1 343,6 km). I det svåra säkerhetsläget i Europa har gränssäkerheten fått ökad betydelse både vid östgränsen och vid de inre gränserna. Det säkerhetsläge som beskrivs i redogörelsen påverkar kraven på myndighetsverksamhet vid riksgränserna, i havsområdet och i den gränsöverskridande

Betänkande FvUB 5/2026 rd

persontrafiken. Utskottet konstaterar utifrån inkommen utredning att den långvariga störningen i gränssäkerheten vid östgränsen fortsätter och att det fortfarande finns risk för instrumentaliserad olaglig inresa. Fenomenet med omfattande olaglig inresa har dock inte spridit sig ut i terrängen, stängselprojektet vid östgränsen går framåt som planerat och kontakterna med den ryska gränsbevakningen i enlighet med fördragen har kunnat fortsätta.

Riksdagen antog sommaren 2024 en lag om temporära åtgärder för bekämpande av instrumentaliserad inresa (482/2024), som trädde i kraft den 22 juli 2024 (FvUB 15/2024 rd — RP 53/2024 rd). Lagens giltighetstid har sedermera förlängts till utgången av 2026 (FvUB 14/2025 rd — RP 18/2025 rd). Syftet med lagen är att effektivt bekämpa sådana påtryckningar riktade mot Finland som sker genom instrumentaliserad migration, att stärka gränssäkerheten och att förbereda inför de allvarligaste situationerna med instrumentaliserad migration. Lagen har tills vidare inte tillämpats, utan gränsövergångsställena vid östgränsen har varit stängda med stöd av gränsbevakningslagen. Utskottet ser det som viktigt att instrumentaliserad inresa bekämpas också genom åtgärder på EU-nivå. Kommissionen lämnade i december 2024 ett meddelande om motverkande av hybridhot från användning av migration som vapen och om förstärkning av säkerheten vid EU:s yttre gränser (E 16/2025 rd).

Gränsövergångstrafiken vid gränsövergångsställena för flygtrafiken fortsätter att öka efter de ändringar som skett i flygtrafiken till och från Asien på grund av covidrestriktionerna och kriget i Ukraina. Bekämpningen av olagliga inresor via flygplatser har lyckats väl. Största delen av de personer som illegalt kommer till Finland anländer till landet via Schengenområdet inre gränser. Betydelsen av en uppdaterad lägesbild av de inre gränserna accentueras. Syftet med det lagstiftningsprojekt som är under beredning är att möjliggöra en bättre lägesbild av de inre gränserna och att reagera på avvikelser utan att återinföra inre gränskontroll.

Extrema väderfenomen och konsekvenser av klimatförändringen som sker långsammare medför utmaningar för kritiska funktioner i samhället och ökar riskerna för naturkatastrofer och olyckor. Riskerna för storolyckor har för sin del ökat även till följd av fientlig verksamhet mot Finland. Riskerna för olyckor ökar ytterligare av störning av satellitpositionering inom flygtrafiken och sjötrafiken. Fartyg som hör till den ryska skuggflottan har orsakat flera rör- och kabelskador i Östersjön. Utskottet anser det viktigt att de finländska myndigheterna snabbt har kunnat reagera på händelserna tack vare fungerande myndighetssamarbete.

Utskottet har redan en längre tid påpekat att risken för allvarliga och sektorsövergripande sjöolyckor i Finska viken är betydande. Det förekommer rikligt med korsande fartygstrafik på havsområdena i närheten av Finland. Denna trafik inkluderar även tankfartyg som kringgår sanktionerna mot Ryssland och som inte uppfyller västerländska säkerhetskrav för sjöfarten och vars skick inte kan övervakas tillförlitligt. Olyckor kan ha omfattande konsekvenser för människornas och den marina miljös säkerhet och konsekvenserna för hela samhället kan bli allvarliga. Konsekvenserna av en enskild olycka är svåra att förutse i ett nätverksbaserat samhälle med inbördes beroendeförhållanden. Betydelsen av samarbete mellan olika aktörer och en tillräcklig oljebekämpningsberedskap framhävs i beredskapen inför olyckor och begränsningen av deras konsekvenser.

Betänkande FvUB 5/2026 rd

Enligt utredning till utskottet utvecklar Gränsbevakningsväsendet för närvarande skyddet av kritisk undervattensinfrastruktur inom ett projekt som baserar sig på EU:s kabelmeddelande (Gemensamt meddelande från kommissionen och utrikestjänsten om unionens handlingsplan för kabelsäkerhet, E 31/2025 rd). Projektet gäller informationsutbyte, gemensam övningsverksamhet mellan medlemsstaterna och så kallade säkerhetscentra (Security Operation Center, SOC). Också lagstiftningen om övervakning av kritisk undervattensinfrastruktur i Finlands territorialvatten och ekonomiska zon utvecklas. Förvaltningsutskottet konstaterar att Gränsbevakningsväsendet har haft befogenhet att utöva radioteknisk övervakning sedan 2024. Med hjälp av radioteknisk övervakning och nya spaningsplan förbättras Gränsbevakningsväsendets övervakningsförmåga avsevärt vid gränserna och på havsområdena. Den gällande lagstiftningen gör det också möjligt för Gränsbevakningsväsendet att ingripa i obemannade luftfartygs färd med vissa maktmedel och tekniska åtgärder.

Iakttagelser om brottsligheten

Enligt redogörelsen är brottsligheten generellt sett på en rätt så stabil nivå. Också brottsligt beteende bland ungdomar har minskat under de senaste åren. Det är dock oroväckande att våldsbrotten på allmänna platser har ökat och i synnerhet att cirka en tredjedel av de misstänkta var unga under 18 år 2024. En allt större del av dessa gärningar riktades mot personer som gärningsmännen inte kände sedan tidigare. Innehavet av skjutvapen, sprängämnen och eggvapen på allmän plats har också ökat. Förvaltningsutskottet noterar i detta sammanhang att den nya tekniken gör det lättare än tidigare att tillverka skjutvapen (3D-vapen).

Redogörelsen lyfter på goda grunder fram den ökade allvarliga ungdoms- och gängkriminaliteten. Kriminaliteten koncentreras till en liten grupp unga som gör sig skyldiga till upprepade allvarliga brott. Ett oroväckande fenomen är också att gängkriminaliteten ökar och att verksamheten i vissa gäng blivit mer professionell och organiserad. Det är viktigt att brottsspiralen för unga bryts och att de unga får hjälp att frigöra sig från brottslig verksamhet i ett så tidigt skede som möjligt. Den straffrättsliga kontrollen ska vara effektiv, men dessutom behövs mångsidiga, multidisciplinära stödåtgärder och förebyggande åtgärder.

Redogörelsen tar fasta på att den datanätsstödda brottsligheten har ökat. Enligt utredning till utskottet har särskilt antalet datanätsstödda bedrägerier ökat betydligt. Också lagutskottet konstaterar att den ökade datanätsstödda brottsligheten för närvarande är ett betydande problem i Finland (LaUU 8/2025 rd). Förvaltningsutskottet noterar att utvecklingen av artificiell intelligens ger brottslingarna nya verktyg och möjligheter till mer omfattande brott. Utvecklingen av artificiell intelligens möjliggör också nya typer av brott. Omfattande dataintrång kan orsaka betydande skador för ett stort antal offer, vilket understryker vikten av beredskap. Med hjälp av artificiell intelligens kan de kriminella också belasta myndigheternas tjänster avsevärt. Utskottet ser det som nödvändigt att också myndigheterna kan utnyttja ny teknik på ett ändamålsenligt sätt i brottsbekämpningen och att lagstiftningen möjliggör en effektiv bekämpning av datanätsstödd brottslighet.

Risken för säkerhetsavvikelser vid Brottspåföljdsmyndigheten har ökat. Antalet fångar har ökat betydligt under de senaste åren i och med att lagstiftningen har skärpts. I synnerhet de slutna fängelserna lider av stor överbeläggning. Antalet fångar väntas fortsätta öka under de kommande

Betänkande FvUB 5/2026 rd

åren. I sitt utlåtande understryker lagutskottet att de knappa ekonomiska resurserna och personalresurserna samt det otillräckliga antalet fängplatser utgör en betydande risk för Brottspåföljdsmyndighetens verksamhet.

Lagutskottet fäster också uppmärksamhet vid ställningen för brottsoffer, eftersom den har behandlats knapphändigt i redogörelsen. De stödtjänster som erbjuds brottsoffer och att offrens behov beaktas i straffprocessen är av väsentlig betydelse för att minska skadorna till följd av brott. Stödtjänsterna hjälper brottsoffret att klara sig efter brottet och förbereda sig för straffprocessen. De bidrar också till en smidig straffprocess och verkställandet av straffansvaret. Det är därför befogat att vid bedömningen och utvecklingen av den inre säkerheten fästa uppmärksamhet vid brottsoffrens ställning och hur offren kan skyddas och stödjas.

Narkotikabruk och narkotikabrott

Förvaltningsutskottet anser i likhet med finansutskottet (FiUU 8/2025 rd) att det är viktigt att redogörelsen lyfter fram den ökade användningen av narkotika och det bredare utbudet samt säkerställandet av att tjänster som hjälper ungdomar att frigöra sig från droger finns tillgängliga. Framför allt har användningen av amfetamin, kokain och ecstasy ökat. Användningen av den nya psykoaktiva substansen alfa-PVP, som ökat exceptionellt snabbt, nämns inte särskilt i redogörelsen. Dess negativa effekter är exceptionellt krävande för polisen och missbrukarvården jämfört med annan narkotika. Antalet narkotikarelaterade dödsfall bland unga under 25 år har ökat. Utskottet konstaterar att den ökade användningen av narkotika är ett allvarligt, omfattande och mångfacetterat samhällsproblem vars konsekvenser sträcker sig till befolkningens hälsa och välfärd, säkerhet, ekonomi och ojämlikhet i samhället.

Narkotikabruket syns i betydande grad i servicesystemet inom social- och hälsovården. Tillgången till vård och vårdens omfattning varierar regionalt. Narkotikabruket syns som öppen försäljning och användning samt som anknytande fenomen såsom ordningsstörningar, nedskräpning, egendomsbrott och en otrivsamt eller rörig miljö. Det försvagar trygghetskänslan.

Den narkotikabrottslighet som kommit till polisens kännedom har nästan fördubblats jämfört med situationen i början av millenniet. Andelen fångar dömda för narkotikabrott har ökat, vilket också ökar förekomsten av störningar i fängelserna och bidrar till att försvaga säkerheten i fängelserna. Ökat narkotikabruk påverkar också trafiksäkerheten. I och med polisens och de övriga brottsbekämpande myndigheternas framgångsrika brottsbekämpningsinsatser mot den allvarligaste narkotikabrottsligheten bokfördes 2023—2025 anmärkningsvärt många grova narkotikabrott jämfört med tidigare år. Också narkotikabeslagen har blivit större. Finland hör till den europeiska narkotikamarknaden, där omfattande smuggling och spridning bedrivs. Narkotikahandeln i datanät gör det lätt för allt yngre personer att få tillgång till narkotika. Antalet 15—17-åringar som misstänks för grova narkotikabrott har mångdubblats.

Utskottet anser det viktigt att man tillräckligt effektivt kan ingripa i narkotikabrott och anknytande fenomen. Därför är det motiverat att det riksomfattande programmet för bekämpning av narkotika uppdateras så att det motsvarar de aktuella omständigheterna. Det krävs också resurser och sektorsövergripande samarbete för att ta itu med det växande problemet.

Betänkande FvUB 5/2026 rd

Grov ungdoms- och gängbrottslighet

Målet enligt redogörelsen är att allvarlig ungdoms- och gängkriminalitet inte ska få något tillväxtutrymme i det finländska samhället. Enligt polisens statistik har våldsbrottsligheten bland unga under 21 år ökat betydligt de senaste åren. En allt större del av dem som misstänks för våldsbrott är minderåriga och de misstänkta är allt yngre. Den allvarliga kriminaliteten koncentreras till en liten grupp unga som upprepade gånger gör sig skyldiga till brott.

Enligt polisen är den ökande våldsbrottsligheten bland minderåriga ett separat fenomen som inte har något samband med finländska eller utländska kriminella nätverk. Enligt utredning till utskottet har ungdomsbrottslighet, gatugång och organiserad brottslighet ändå kopplingar till varandra. En del av de unga medverkar i allt allvarligare brottslighet. Kriminella nätverk kan försöka värva unga till sin verksamhet eller utnyttja minderåriga för att begå kriminella gärningar.

I våldsbrottsligheten bland unga har man identifierat särskilt skadliga fenomen, såsom förnedring av offret och spridning av video- och bildmaterial i sociala medier och direktmeddelandetjänster. Enligt redogörelsen är allvarliga rån- eller våldsbrott som begås av ungdomar ofta inte förknippade med berusning, vilket skiljer sig från typiska våldsbrott bland vuxna. Kulturutskottet anser i sitt utlåtande att det är fråga om en stor förändring i brottsligheten, som senare kommer att synas också i brottsligheten bland vuxna.

Förvaltningsutskottet anser det motiverat att man har strävat efter att ingripa i allvarlig ungdoms- och gängkriminalitet genom ett omfattande åtgärds paket. Som nya straffskärpningsgrunder har det införts att brottet begås som ett led i en kriminell grupperings verksamhet samt att ett brott mot liv, hälsa eller frihet begås på ett synnerligen förnedrande sätt. Lagen har också kompletterats med en definition av kriminell gruppering och det har föreskrivits att användning av personer under 15 år som redskap för att begå ett uppsåtligt brott är straffbart som separat brott (FvUU 2/2025 rd — RP 219/2024 rd). Att ha med sig ett skjutvapen på allmän plats eller i ett fordon utan rätt att inneha ett sådant vapen har dessutom blivit en av gärningsformerna för grovt skjutvapenbrott och minimistraffet för grovt skjutvapenbrott har höjts (FvUU 3/2025 rd — RP 204/2024 rd). Utskottet ser det som angeläget att också genomförandet av andra åtgärder enligt åtgärdsprogrammet för att förebygga och bekämpa ungdoms- och gängkriminalitet fortsätter.

Unga begår brott också i digitala miljöer, men utsätts där även för brott och exponeras för olika former av skadligt innehåll eller innehåll som idealiserar brottslighet. Ett nytt oroväckande fenomen är nätgemenskaper som idealiserar och främjar brottslighet och brutalt våld. Fenomenet är mycket farligt och sprids snabbt. Det finns iakttagelser om sådan verksamhet också i Finland. Enligt uppgift har myndigheterna spridit information och instruktioner om fenomenet på bred front till olika aktörer, såsom lärare och personal inom social- och hälsovården.

Inom den allvarliga ungdomsbrottsligheten har polisen observerat verksamhet som placerar sig mellan traditionell ungdomsbrottslighet och gängbrottslighet och som, vid sidan av våldsbrottslighet, bland annat tar sig uttryck i handel med narkotika. Sådan verksamhet styrs av strävan efter ekonomisk vinning och uppvisar drag av professionell brottslighet. Handeln via direktmeddelandetjänster har breddat den illegala marknaden och sänkt tröskeln för brottslig aktivitet.

Betänkande FvUB 5/2026 rd

Utskottet noterar att kriminella nätverk försöker rekrytera barn och unga till brottslig verksamhet på webbplattformar. Violence as a service går ut på att kriminella grupper rekryter unga eller andra utsatta personer för att genomföra våldsdåd för en kriminell grupperings räkning. I Finland har det här våldet särskilt kopplats till svenska kriminella aktörer som har varit inblandade i allvarlig våldsbrottslighet. Tills vidare finns det dock inga observationer om att just minderåriga rekryteras för att begå brott i Finland.

I sitt betänkande om redogörelsen för den inre säkerheten 2021 behandlade förvaltningsutskottet gatugängskriminaliteten, som då ännu höll på att växa fram. Utskottet hänvisar till utvecklingen av grov våldsbrottslighet i Sverige och anser det vara nödvändigt att vi i Finland lyckas sätta stopp för en liknande utveckling genom att ingripa i gatugängskriminaliteten i tillräckligt god tid. Gatugängsläget i Finland har enligt uppgift förblivit stabilt, och antalet och allvarlighetsgraden av brottsmisstankarna med anknytning till gatugång har minskat jämfört med tidigare år. Enligt en bedömning som framfördes vid utskottets sakkunnigutfrågning inverkar här polisens aktiva åtgärder, eftersom centrala personer i gatugång har ställts till svars för sina gärningar. Samtidigt finns det dock tecken på att gatugängens handlingsmodeller har förändrats något.

Enligt en bedömning som gjordes hösten 2025 har cirka 150 centrala personer hört till de gatugång som polisen identifierat, men personkretsen är som helhet mer omfattande än så. De personer som hör till gatugängen är i huvudsak män i åldern 18–30 år med utländsk bakgrund. En stor del har finskt medborgarskap och majoriteten av personerna är födda i Finland. De minderårigas andel av gatugängens verksamhet har tills vidare varit liten, men nätverkens påverkan omfattar också minderåriga. De främsta gatugängens inverkan syns i första hand i huvudstadsregionen, men med hjälp av datanäten har brottslig verksamhet spridit sig också till andra områden. Kriminell verksamhet i vissa gatugång har blivit mer professionell och det finns också tecken på att gatugängens kopplingar till andra kriminella grupper, till exempel svenska, har stärkts.

Förvaltningsutskottet anser det viktigt att de ungas våldsamma beteende och gatugängsbrottslighet förebyggs genom tillräckligt omfattande och samordnade åtgärder i rätt tid. När det gäller de förebyggande metoderna är det ytterst viktigt med sektorsövergripande samarbete mellan skolan, socialarbetet, hälso- och sjukvården och polisen. Metoderna för ingripande ska omfatta både stöd och åtgärder i ett tidigt skede och straffrättsliga påföljder. Exempelvis ankarverksamheten har gett goda resultat när det gäller att förebygga brott och utvecklingen av verksamheten bör fortsätta. Det behövs också målmedvetna insatser för att hjälpa personerna att lämna den kriminella verksamheten. Utskottet betonar att en smidig straffprocess har betydelse också med tanke på brottsligheten bland unga. Tiden mellan den brottsliga gärningen och förverkligandet av straffansvaret ska vara så kort som möjligt för att den unga ska inse innebörden av sin gärning.

Organiserad brottslighet

Den organiserade brottsligheten i Finland består av nätverk, till vilka kriminella grupper som verkar lokalt och internationellt är kopplade. Den organiserade brottsligheten växer och blir allt hårdare och mer internationell. Kriminella nätverk som leds från utlandet har fått ökad betydelse

Betänkande FvUB 5/2026 rd

och ökat sitt inflytande i Finlands organiserade brottslighet. Största delen av vinningen av brott går också utomlands.

Enligt uppgift håller aktörerna inom den organiserade brottsligheten på att diversifieras och bli mer internationella än vad som beskrivs i redogörelsen. Kriminella grupper och brottslingar verkar i nätverk och samarbete också i situationer där de kan ha olika intressen. En uppdaterad lägesbild kräver kontinuerlig uppmärksamhet och samarbete också med myndigheterna i andra länder.

Organiserade kriminella sammanslutningar svarar till stor del för narkotikahandeln i Finland. Narkotikabrottsligheten är också kopplad till skjutvapenbrott och våld. Utländska kriminella nätverk deltar också till exempel i rörlig egendomsbrottslighet, datanätsstödda bedrägerier och ordnande av olaglig inresa. Våldet i anslutning till organiserad brottslighet väntas bli vanligare och allt aggressivare när vapenutrustningen ökar, konkurrensen skärps och de särskilt våldsbenägna aktörerna blir fler.

Enligt uppgift kan kriminella sammanslutningar skaffa specialiserade kriminella tjänster utanför sammanslutningen som ett slag av köpta tjänster (crime as a service) till exempel via meddelandetjänster och plattformar för sociala medier. Sakkunniga har vid utskottets utfrågningar ansett det möjligt att också terroristiska eller statliga aktörer kan försöka utnyttja personer som är kopplade till ungdoms- och gängbrottslighet i sin egen våldsamma eller brottsliga verksamhet. Utskottet ser det som särskilt oroväckande att allt yngre barn rekryteras för att använda grovt våld.

Förvaltningsutskottet fäster allvarlig uppmärksamhet vid att det uppges i redogörelsen att den organiserade brottsligheten har ett tydligt fotfäste i det finländska näringslivet. Utskottet anser att den organiserade brottslighetens mål att nästla sig in i de lagliga samhällsstrukturerna är synnerligen skadlig, eftersom syftet kan vara att skaffa inflytande eller dölja brottslig verksamhet. Utnyttjandet av lagliga strukturer ökar den kriminella verksamheten, stärker de kriminellas inflytande i samhället och ökar riskerna för korruption i samhället.

Av redogörelsen framgår att enligt Europols uppskattning utnyttjar upp till 80 procent av den organiserade brottsligheten näringslivet i sin verksamhet på något sätt. Kriminella grupper försöker infiltrera inreseställen, infrastruktur och logistikkedjor. Det finns oroväckande exempel på detta i många europeiska länder. Brottsligheten har allt fler kopplingar också till hamnar och transportkedjor inom sjöfarten i Finland, bland annat i speditors- och logistikföretag.

Kriget i Ukraina kommer att ha stor betydelse för den organiserade brottslighetens aktivitet och utveckling i EU och Finland också efter kriget. Det finns skäl att förbereda sig på att kriminella nätverk strävar efter att utvidga sig och skaffa resurser, såsom vapen och kompetens, från krigsområdet. Dessutom kan de genom korruption försöka dra nytta av återuppbyggnadsmedlen till Ukraina.

Förvaltningsutskottet konstaterar att Tullen har en viktig roll när det gäller att upprätthålla säkerheten i hamnarna. Hamnarna är en central del av Finlands kritiska infrastruktur och hamnsäkerheten har en direkt inverkan på samhällets funktion, försörjningsberedskapen och

Betänkande FvUB 5/2026 rd

beredskapen i stort. Utskottet anser det viktigt att möjligheterna att göra säkerhetsutredningar har utvidgats som ett element i förbättringen av hamnarnas säkerhet (FvUB 11/2025 rd). Tullens förmåga att bekämpa organiserad och annan allvarlig brottslighet bör stärkas också till övriga delar. Man måste kunna ingripa i brottslig verksamhet i tillräckligt god tid bland annat genom förhandsövervakning.

Enligt utredning till utskottet finns det i fängelserna för närvarande cirka 350 fångar med kopplingar till organiserad brottslighet. Fångar med kopplingar till organiserad brottslighet försöker ofta fortsätta med kriminell aktivitet medan de är fängslade, värva nya aktörer och bilda nätverk med andra kriminella aktörer. Fångarna har så långt möjligt centraliserat placerats i tre fängelser där avdelningar med intensifierad övervakning har inrättats. Till denna del bör det noteras att identifieringen av personer och grupperingar med kopplingar till organiserad brottslighet enligt uppgift har försvårats. Brottspåföljdsmyndigheten har för närvarande inte tillräckliga rättigheter att få information. Utskottet anser därför att det är viktigt att förbättra möjligheterna till både nationellt informationsutbyte mellan myndigheterna och internationellt informationsutbyte. Brottspåföljdsmyndigheten bör också i övrigt ha tillräckliga befogenheter att garantera fängelsesäkerheten.

I samband med den föregående redogörelsen för den inre säkerheten förutsatte riksdagen att regeringen effektiviserar bekämpningen av allvarlig och organiserad brottslighet och i detta syfte bland annat uppdaterar strategin mot organiserad brottslighet, utreder och bedömer behovet av att utveckla lagstiftningen och utifrån detta bereder behövliga lagstiftningsförslag.

Statsrådet antog i februari 2025 ett principbeslut om en strategi och ett åtgärdsprogram för bekämpning av organiserad brottslighet 2025—2030. Målen är ett effektivt och etablerat samarbete mellan centrala aktörer, minskad nytta för gärningsmännen, försvårad brottslig verksamhet och ökade risker i brottslig verksamhet, förhindrande av den organiserade brottslighetens infiltration i de grundläggande samhällsstrukturerna samt förbättrat skydd för personer som är särskilt utsatta för brott. Utskottet ser det som angeläget att åtgärdsprogrammet genomförs så effektivt som möjligt.

Organiserad brottslighet och olika kriminella nätverk är fortfarande det största hotet från allvarlig brottslighet i Finland. Utskottet konstaterar att informationsflödet mellan myndigheterna i rätt tid är viktigt för att upprätthålla lägesuppfattningen och rikta åtgärderna. Enligt redogörelsen är den lagstiftning om kriminalunderrättelseinhämtning som är under beredning ett centralt element i att möjliggöra detta. Också speciallagstiftningen om bekämpning av organiserad brottslighet, som skrivits in i regeringsprogrammet, syftar till att effektivisera informationsutbytet och förbättra möjligheterna till administrativ brottsbekämpning. Utskottet anser det ytterst viktigt att den organiserade brottslighetens infiltration i de grundläggande samhällsstrukturerna kan förhindras så effektivt som möjligt.

Våldsam extremism och terrorism

Enligt redogörelsen har de ökade motsättningarna mellan olika befolkningsgrupper i samhället även ökat populariteten hos radikala rörelser som använder ideologiskt våld. Personer som sannolikt har motivation och förmåga att begå en våldsam handling har identifierats i Finland.

Betänkande FvUB 5/2026 rd

Även här är det oroväckande att även allt fler minderåriga personer i Finland sannolikt berörs av våldsamt radikaliserings på kort sikt.

Terrorhotet i Finland ligger på nivån tre på en femgradig skala och är alltså förhöjt. Det mest sannolika hotet om terrorattentat i Finland utgörs av enskilda individer och smågrupper som stöder en högerextrem eller radikalislamistisk ideologi. Beskrivningen i redogörelsen motsvarar hotbedömningen i den översikt över den nationella säkerheten som publicerades i mars 2026. Enligt utredning till utskottet är risken för vänsterextremistisk terrorism fortfarande lågt, men retoriken har blivit hårdare.

I Finland tar sig radikalislamistisk terrorism i första hand uttryck i stödverksamhet, såsom förmedling av tillgångar och spridning av ideologin på nätet. Till de måltavlor för attacker som har lagts fram i propaganda hör bland annat judiska personer och samfund, personer eller aktörer som representerar sexuella minoriteter samt offentliga platser och publika evenemang. Hotet om våld som är kopplat till högerextremistisk terrorism och ideologi riktas i Finland framför allt mot representanter för etniska och religiösa minoritetsgrupper samt mot politiska aktörer som har uppfattats som ideologiska motståndare. Högerextremistisk terrorism är förknippad med ett intresse för sprängämnen och vapen.

Våldsbejakande radikaliserings och extremism är gränsöverskridande hot. Aktiviteten pågår i allt högre grad i webbmiljön, vilket har ökat radikaliserings och värvnings av minderåriga. Globala konflikter och kriser har aktiverat aktörerna och stärkt fenomenet. Enligt Europols lägesrapport från 2025 har minderåriga och unga personers medverkan i terrorism och våldsamt extremism fortsatt att öka i EU. Avsikten är att 2026 genomföra ett forskningsprojekt som utreder minderårigas medverkan i extremistisk, våldsamt och brottslig verksamhet samt sambanden mellan våldsbejakande radikaliserings, ökat intresse för våld bland unga och gängbildning i Finland.

Enligt uppgift finns det kopplingar mellan våldsbejakande radikaliserings, gatugång och organiserad brottslighet. Ideologiska motiv hänger samman med brottslig verksamhet och kriminella och terroristiska grupper utnyttjar delvis samma nätverk. På så sätt skapas en omvärld där radikaliserings och brottslighet sammanflätas och sker samtidigt. Till denna utveckling hör också brott och våld på beställning, där kriminella och extremistiska aktörer utnyttjar varandra.

Identifiering av konsekvenserna av den samhällsliga och internationella utvecklingen och proaktiv underrättelseverksamhet är viktiga faktorer i bekämpningen av terrorism. Detta förutsätter för sin del en fungerande och kompetent underrättelseverksamhet samt informationsutbyte mellan myndigheterna. För att upprätthålla förmågan krävs internationellt samarbete och identifiering av hoten långt innan den straffrättsliga tröskeln överskrids.

Utskottet ser det som viktigt att det nationella åtgärdsprogrammet för förebyggande och bekämpning av våldsbejakande radikaliserings och extremism har uppdaterats för 2024—2027. Syftet är att bekämpa radikaliserings som kan leda till våld och terrorism. I genomförandet av programmet deltar myndigheter på riksnivå, regional och lokal nivå samt forskare och aktörer inom tredje sektorn. Det är också nödvändigt med internationellt samarbete för att förebygga och bekämpa fenomenet.

Betänkande FvUB 5/2026 rd

Utskottet konstaterar att ett av de viktigaste sätten att bekämpa radikalisering är att förebygga samhällelig polarisering. Detta måste beaktas på bred front när olika åtgärder planeras.

Aspekter på bekämpning av olaglig inresa

Invandringsrelaterade riskfaktorer för den inre säkerheten är framför allt att farliga personer reser in i landet i samband med ansökan om uppehållstillstånd, hinder för att avlägsna sådana personer ur landet samt omfattande invandring, står det i redogörelsen. Människohandel och närbesläktade brott är också fenomen som anknyter till invandring och som måste bekämpas. Dessutom måste det finnas beredskap för hybridpåverkan vid gränserna, det vill säga för hotet om instrumentaliserad inresa och de negativa följder som detta är förknippat med. Det viktiga är att myndigheterna har förmåga att sköta inreseövervakningen effektivt och högkvalitativt även i situationer där antalet sökande ökar snabbt. Förvaltningsutskottet betonar vikten av att myndigheterna har tillräckliga befogenheter.

Utskottet konstaterar att det under innevarande valperiod har gjorts en rad ändringar i utlännings- och medborgarskapslagstiftningen. Villkoren för uppehållstillstånd och medborgarskap har skärpts, avlägsnandet ur landet har effektiviserats och den nationella och inre säkerheten har förbättrats så långt möjligt. EU:s reviderade migrations- och asyllagstiftning börjar tillämpas den 12 juni 2026. Utskottet understryker att ett effektivt återsändande av personer som fått avslag på sin asylansökan är en central del av ett fungerande asylsystem. Om återsändandena inte kan effektiviseras, kan migrations- och asyloreformens mål för en smidig process från gränspassage till asylofförande och vid behov till återresa inte nås. Också reformens centrala mål att förhindra sekundära förflyttningar kräver ett fungerande återvändandesystem.

Myndigheternas förmåga att identifiera och bekämpa brottslighet som utnyttjar uppehållstillståndsfordran bör enligt redogörelsen utvecklas. Även i fråga om den här utvecklingsåtgärden framhåller utskottet att informationsutbytet måste vara smidigt för att man snabbt ska kunna vidta åtgärder och på så sätt också reagera på plötsliga förändringar i omvärlden.

Förvaltningsutskottet konstaterar att en effektiv hantering av säkerhetshoten, bekämpning av missbruk och ett heltäckande system för förhands- och efterhandskontroll av uppehållstillstånd inte är mål som strider mot ambitionen att ansökningar om uppehållstillstånd ur de sökandes, arbetsgivarnas och läroinrättningarnas synvinkel ska handläggas smidigt, snabbt, förutsägbart och med respekt för de mänskliga rättigheterna. Med hjälp av olika teknik- och datalösningar samt myndighetssamarbete är det möjligt att bygga upp ett system med hjälp av vilket säkerhetsriskerna identifieras effektivt och åtgärdas samtidigt som ansökningar som inte är problematiska med tanke på den inre säkerheten behandlas smidigt.

De i redogörelsen föreslagna åtgärderna för att stärka identitetsverifieringen, effektivisera nyttjandet av data, utveckla förhands- och efterhandskontrollen, effektivisera avlägsnandet ur landet och stärka den migrationsrelaterade störningsberedskapen förutsätter investeringar också i migrationssystemets tekniska kapaciteter. Informationssystemen har en central roll inte bara när det gäller att stärka bekämpningen av migrationsrelaterade hotbilder och utbyta myndighetsinformation utan också när det gäller effektiv, produktiv och snabb handläggning av

Betänkande FvUB 5/2026 rd

ansökningar om uppehållstillstånd och asyl. Informationssystemen har dock under en längre tid fått för lite finansiella resurser i förhållande till omvärldskraven och de har i hög grad varit beroende av extern EU-finansiering.

Migrationsverket har under de senaste åren satsat kraftigt på att effektivisera tillståndsprocesserna och särskilt på utveckling av automation och IT, med målet att bland annat förkorta handläggningstiderna och öka kostnadseffektiviteten. Dessa utvecklingsåtgärder har redan börjat ge resultat. Utskottet anser det viktigt att Migrationsverket i sina olika processer utnyttjar automation och andra teknologiska lösningar så effektivt som möjligt inom ramen för lagstiftningen. Det är också värt att undersöka möjligheterna att utnyttja AI i större utsträckning än idag. Om anslaget för Migrationsverkets omkostnader sänks alltför mycket finns risken att de besparingar som eftersträvas genom automation och andra utvecklingsåtgärder inte uppnås enligt plan. Handläggningstiderna för ansökningarna hotar att förlängas om inte tillräckliga resurser anvisas för handläggningen.

Utskottet betonar att myndigheternas operativa kapacitet inom den inre säkerheten framöver bör ses som en samordnad helhet snarare än stuprörmässigt uppdelad. Myndigheterna använder varandras system i kors, varvid myndighetsarbetet inom den inre säkerheten i vardagen starkt stöder sig på hur väl de system som olika myndigheter ansvarar för har byggts upp så att också andra myndighetsanvändares behov beaktas. Också det svaga saldot i de offentliga finanserna talar för effektiva satsningar på informationssystemskapacitet för den inre säkerheten som helhet i stället för att det genomförs punktvisa eller myndighetsspecifika utvecklingsprojekt.

Informationspåverkan

Som EU- och Nato-medlemsstat utsätts Finland nu för kontinuerlig och mer mångfacetterad fientlig informationspåverkan, vars syfte är att störa samhällsfunktionerna utifrån. Syftet är att påverka människors åsikter, attityder och agerande på ett sätt som är ofördelaktigt med tanke på säkerheten och sammanhållningen i samhället. Utskottet ser det som viktigt att det finländska förtroendesamhället skyddas så effektivt som möjligt mot fientlig informationspåverkan.

Informationspåverkan går ut på att till exempel sprida felaktig eller vilseledande information, medvetet missbruka korrekt information och utöva påtryckningar och utsätta individer för riktade trakasserier i sociala medier. Även ny teknik såsom så kallade deepfake-videor kan utnyttjas. Människor kan medvetet eller omedvetet fungera som verktyg för informationspåverkan. Utvecklingen inom artificiell intelligens gör informationspåverkan och den anknyttande desinformationen allt mer riktad och skadlig.

Behovet av tillförlitlig utredning och dokumentation av fakta blir allt viktigare i takt med att informationsförmedlingen snabbas upp. Det är klart att en del av befolkningen nästan inte alls följer några officiella kommunikationskanaler eller journalistiska nyhetsmedier. I stället tar de del av nyheter via kanaler i sociala medier. Då kan bakgrunden till händelserna bli oklar och det är lätt att ifrågasätta fakta med hjälp av informationspåverkan. På så sätt minskar förståelsen mellan olika sociala grupper och verkligheterna differentieras, vilket ger upphov till konflikter som kan tillspetsas genom utomstående påverkan.

Betänkande FvUB 5/2026 rd

Sakkunniga har framfört att informationspåverkan i hög grad bygger på sociala mediers funktionslogik. Sociala medier är inte i första hand utformade som arenor för samhällelig diskussion utan för handel på nätet. Enligt uppgift har spridare av desinformation lyckats föra in sitt budskap även i språkmodeller. Ett framtida sätt att sprida desinformation kan vara att en person bjuds in till grupper i sociala medier där samtliga övriga deltagare är AI-chattbottar.

Medborgarnas förtroende för demokratin, samhällsinstitutionerna och andra människor skyddar samhället mot sårbarheter och upprätthåller den mentala kriställigheten. I Finland har förtroendet för olika institutioner traditionellt varit starkt. Undersökningar som gjorts den senaste tiden visar att förtroendet för olika institutioner varierar och att det finns regionala skillnader och skillnader mellan befolkningsgrupperna i fråga om detta. Informationspåverkan bekämpas även genom samarbete mellan olika aktörer i samhället och genom att aktivt upprätthålla den kritiska mediekompetensen. Utskottet konstaterar att också journalistiska medier kan bli sårbara för desinformation om inte rutinerna ständigt utvecklas. Journalistiska medier har dock en viktig roll i att ta fram tillförlitlig och aktuell information. Enligt den säkerhetsstrategi för samhället som publicerades 2025 accentueras mediernas betydelse för att stärka den mentala kriställigheten.

Det är viktigt med öppen, aktiv och strategisk myndighetskommunikation i bekämpningen av informationspåverkan. Med hjälp av kommunikation kan man stärka förtroendet, delaktigheten och den sociala samhörigheten i samhället. Dessa är viktiga delfaktorer för resiliensen i samhället. Finland måste på grund av omvälvningen i säkerhets- och informationsmiljön ha förmåga att förutse och bekämpa informationspåverkan. Detta ska utgöra en integrerad del av myndigheternas säkerhetsledning och stödja statsledningens verksamhet.

Den strategiska kommunikationen ska basera sig på den aktuella lägesuppfattningen, och målen för den ska vara öppna och transparenta. Med strategisk kommunikation går det att reagera operativt på hybridhot, men även föregripande skydda samhället mot utomstående påverkan och stärka befolkningens säkerhet och resiliens. Detta accentueras framför allt vid störningar och undantagsförhållanden, men även i det långsiktiga arbetet för att upprätthålla förtroendesamhället.

Skyddet av den kritiska infrastrukturen

Den kritiska infrastrukturens betydelse har accentuerats ytterligare i och med att säkerhetsläget har förändrats. Att avsiktligt skada kritisk infrastruktur är en metod för hybridpåverkan som det finns skäl att förbereda sig på. Utskottet anser att det är nödvändigt att den kritiska infrastrukturen kan tryggas under alla omständigheter. Detta förutsätter ett fungerande samarbete och informationsutbyte mellan myndigheterna samt mellan myndigheterna och den privata sektorn. Också kommunikationsutskottet (KoUU 17/2025 rd), försvarsutskottet (FsUU 14/2025 rd) och ekonomiutskottet (EkUU 40/2025 rd) behandlar i sina utlåtanden olika aspekter på skyddet av kritisk infrastruktur.

Redogörelsen lyfter med fog fram Östersjöregionens betydelse för Finlands ekonomi, försörjningsberedskap och kriställighet. De skador på kritisk infrastruktur som har ägt rum på Finska viken de senaste åren kan påverka de vitala samhällsfunktionerna. Enligt utredning till utskottet bedöms effekterna av enskilda skador på samhällets funktioner dock vara begränsade.

Betänkande FvUB 5/2026 rd

Ett särskilt betydande hot skulle uppstå om en stor del av den kritiska undervattensinfrastrukturen förstördes samtidigt i olika havsområden.

Utskottet inskräper att transport- och kommunikationssektorn utgör en väsentlig del av samhällets kritiska infrastruktur. Trafiknät, hamnar, dataförbindelser och energiinfrastruktur är områden som är beroende av varandra, och skyddet av dem är nödvändigt för att upprätthålla samhällets funktionsförmåga. Finansieringen måste tryggas för att trafikledsnätet ska kunna utvecklas och underhållas på lång sikt, anser utskottet. Utskottet ser det som viktigt att statsrådet fortsätter att systematiskt utveckla skyddet av kritisk infrastruktur i samarbete med myndigheter, kommuner och privata aktörer. Särskild uppmärksamhet bör fästas vid riskhanteringen, kontinuiteten samt enhetligheten i styrningen och övervakningen av beredskapen.

Redogörelsen lyfter fram att Finlands kritiska infrastruktur till största delen ägs och förvaltas av privata företag. Förvaltningsutskottet konstaterar att en betydande del av den kritiska infrastrukturen finns i kommuner eller i kommunägda bolag. Infrastrukturens betydelse för människornas säkerhet i vardagen identifieras inom alla sektorer. I sitt utlåtande menar ekonomiutskottet att ur den inre säkerhetens perspektiv är det därför av avgörande betydelse att företag som ansvarar för den störningsfria funktionen hos kritisk infrastruktur har en aktuell och gemensam lägesbild med myndigheterna om sårbarheter och hot mot den kritiska infrastrukturen samt om de åtgärder som krävs för att avvärja hoten. Ekonomiutskottet anser det viktigt att samarbetet mellan företag och myndigheter ytterligare fördjupas och effektiviseras samt att regleringen hålls uppdaterad.

Förvaltningsutskottet konstaterar att man vid skyddet av kritisk infrastruktur bör beakta Nödcentralverkets kritiska infrastruktur, som omfattar nödcentralerna, nödcentraldatasystemet (Erica) samt nätverksbildningen mellan de anknyttande kommunikationsnäten och eldistributionen. Utskottet anser det viktigt att det finns tillräckligt många nödcentraler i bergtrum. Samtidigt betonar utskottet vikten av att man kan trygga störningsfria underleverantörstjänster som är kritiska för myndigheterna inom den inre säkerheten också under kris- och undantagsförhållanden.

Riksdagen godkände i maj 2025 en lag om skydd av samhällets kritiska infrastruktur och om stärkande av samhällets motståndskraft (FvUB 11/2025 rd), genom vilken det så kallade CER-direktivet har genomförts (Critical Entities Resilience). Syftet med det nationella genomförandet av direktivet är att förbättra skyddet för kritisk infrastruktur, samordna praxis samt öka samarbetet mellan myndigheterna och näringslivet och förbättra lägesbilden. Denna allmänna lag kompletterar den sektorspecifika regleringen och avsikten har varit att åtgärderna enligt den, försörjningsberedskapsverksamheten och beredskapen enligt beredskapslagen ska komplettera varandra. Utskottet ser det som angeläget att säkerställa att lagstiftningen om kritisk infrastruktur också i övrigt är uppdaterad. Sakkunniga har påpekat att också tjänster som har betydelse för finländarnas säkerhet i vardagen faller utanför de kritiska aktörer som avses i CER-direktivet. Utskottet betonar också att geografisk information måste beaktas vid skyddet av kritisk infrastruktur.

Utskottet lyfter fram en handlingsmodell för hybridhot, där störningar riktas samtidigt mot flera samhällskritiska funktioner eller där falsk information sprids om karaktären hos eller syftet med

Betänkande FvUB 5/2026 rd

störningar i den kritiska infrastrukturen. Utskottet konstaterar att sådana situationer ofta skapar instabilitet i samhället och kan ha en negativ inverkan på den inre säkerheten. Det är därför viktigt att planer och åtgärder för att skydda den kritiska infrastrukturen även omfattar situationer där flera hybridhot förverkligas samtidigt. Utskottet konstaterar att det också i övrigt finns skäl att på behörigt sätt bereda sig på situationer där hoten samtidigt riktas mot flera kritiskt viktiga objekt. I dessa situationer framhävs vikten av tillräckliga och i synnerhet lämpligt fördelade myndighetsresurser.

Åland. Redogörelsen lyfter fram särskilda frågor som gäller Åland med tanke på skyddet av kritisk infrastruktur. Förvaltningsutskottet har behandlat Ålands ställning i sitt utlåtande om försvarsredogörelsen (FvUU 7/2025 rd).

Försvarsutskottet betonar i sitt utlåtande att skyddet av kritisk infrastruktur också måste beakta Åland. Det är positivt att redogörelsen tämligen ingående bedömer Ålands betydelse. Viktiga energi-, datakommunikations- och havsförbindelser går via Åland. Liksom försvarsutskottet instämmer förvaltningsutskottet i redogörelsens uppfattning att samarbetet mellan polismyndigheterna i Fastlandsfinland respektive Åland bör fördjupas så att myndigheterna har beredskap att bemöta olika hybridhot. Samarbete mellan polisen i Fastlandsfinland och polisen på Åland i en krissituation kan försvåras av administrativa och lagstiftningsmässiga skillnader, utmaningar i kommunikationen och begränsade resurser på Åland. Också skillnader i språk och verksamhetskultur kan bromsa upp samarbetet.

I fråga om rättsområden som är relevanta för den inre säkerheten är lagstiftningsbehörigheten och förvaltningsbehörigheten uppdelade mellan riket och landskapet Åland. Enligt 27 § 28 och 34 punkten i självstyrelselagen för Åland (1144/1991) har riket lagstiftningsbehörighet i fråga om befolkningsskyddet, försvarsväsendet och gränsbevakningen, ordningsmaktens verksamhet för tryggnad av statens säkerhet, försvarstillstånd och beredskap inför undantagsförhållanden. Rikets behörighet omfattar också bekämpning av terrorism och territorialövervakning. Landskapet har för sin del enligt 18 § 1, 6 och 12 punkten i självstyrelselagen lagstiftningsbehörighet i fråga om landskapsregeringen och under denna lydande myndigheter och inrättningar, allmän ordning och säkerhet, brand- och räddningsväsendet samt hälso- och sjukvård.

Riket och landskapet har genom en överenskommelseförordning enligt 32 § i självstyrelselagen kommit överens om förvaltningen av polisväsendet på Åland (Republikens presidents förordning om polisförvaltningen i landskapet Åland, 56/2020). Enligt överenskommelseförordningen upprätthåller den åländska polisen allmän ordning och säkerhet samt utför andra uppgifter som hör till polisen. Rikets polis ansvarar i landskapet Åland för statens säkerhet och sköter de uppgifter som hör till skyddspolisen och centralkriminalpolisen.

Planerna, resurserna och myndighetssamarbetet ska beakta Ålands demilitariserade och neutraliserade ställning, de särskilda utmaningar som skärgårdsförhållandena medför och också att Åland är enspråkigt svenskt och att kontakterna med de åländska myndigheterna ska ske på svenska. I vissa fall behövs samlösningar i fråga om Åland, eftersom dess myndighetsstrukturer och lagstiftning avviker från rikets myndighetsstrukturer och lagstiftning. Förvaltningsutskottet ser det också som viktigt att landskapets och rikets myndigheter för en fortlöpande dialog. Till

Betänkande FvUB 5/2026 rd

exempel med tanke på olika hybridsituationer är det viktigt att det står klart vilka ansvarsområden som hör till varje myndighet och vilka de gemensamma handlingsmodellerna är.

Cybersäkerhet, nätbrottslighet och artificiell intelligens

Som det konstateras på behörigt sätt i redogörelsen skapar den kontinuerliga tekniska omvälvningen och andra samhällsförändrande krafter i samhället nya uppgifter för myndigheterna, och problemen blir allt mer komplicerade. Redogörelsen lägger särskild vikt vid att följa den tekniska utvecklingen och förstå vilka säkerhetshot den är förknippad med samt vilka möjligheter till säkerhetsförbättringar disruptiv teknik medför. Den förmåga och kapacitet som aktörer inom den inre säkerheten har när det gäller att följa och hantera teknik ska stärkas. Cybersäkerheten och digitaliseringen av samhället behandlas dock rätt snävt i redogörelsen jämfört med vilken betydelse cybersäkerheten har i samhället i dag.

Enligt kommunikationsutskottets utlåtande är datanäten och den digitala infrastrukturen av kritisk betydelse för såväl den offentliga som den privata sektorn. Utskottet betonar att deras funktionssäkerhet är en grundläggande förutsättning för den nationella säkerheten. Sakkunniga har påpekat att Finlands och Europas digitala infrastruktur blir allt mer beroende av tjänster som produceras av externa tjänsteleverantörer. Detta har betydelse också med tanke på den inre säkerheten.

Hotnivån inom cybersäkerheten i Finland har fortsatt att stiga. Polisen utreder som bäst flera betydande helheter som gäller organisationer. En stor del av de nätbrott som anmälts till polisen hänför sig dock till dataintrång som riktas mot privatpersoners konton i sociala medier, e-postkonton och andra liknande plattformar. Olika former av kriminell serviceindustri har fortsatt att öka i nätmiljön. Produkter som skaffats via kriminella tjänster gör det möjligt att begå cyberbrott utan teknisk kompetens och ofta mycket förmånligt. Brottet kan begås i form av service, vilket sänker tröskeln för användning och ökar hotpotentialen.

Brottslingar använder artificiell intelligens bland annat för att automatisera nätfiske, identitetsstölder och utpressningsprogram. Artificiell intelligens möjliggör ett snabbare och effektivare sätt att dra nytta av skadlig kod. Med hjälp av den kan man skapa allt trovärdigare falska identiteter och deepfake-videor samt rikta in nätfisket. Social manipulation underlättas och tar fart i takt med utvecklingen av artificiell intelligens. Utnyttjandet av personliga data och individuella biologiska kännetecken har redan ökat. Dessa uppgifter finns bland den mest personliga information som rör en individ och spelar, i takt med den teknologiska utvecklingen, en allt större roll inom cyberbrottsligheten.

Utskottet ser det som nödvändigt att polisen har tillräcklig kapacitet att också bekämpa it-brottslighet. Det förutsätter systematiskt nyttjande av ny teknik och nya handlingsmodeller. Digitaliseringen förändrar brottsligheten och det krävs nya typer av kompetens och verktyg också för att bekämpa den. Digitaliseringen erbjuder nya möjligheter för brottsbekämpningen. Det behövs tillräckliga resurser för att utveckla kapaciteten och finansiering också för kostnaderna för uppdatering och underhåll. I den nuvarande säkerhetspolitiska miljön är det nödvändigt att utveckla kapaciteterna mot hybrid- och cyberhot gemensamt mellan olika myndigheter.

Betänkande FvUB 5/2026 rd

Utskottet anser det viktigt att polisens förmåga att vara verksam på nätet utvecklas. Denna förmåga består särskilt av övervakning, kriminalunderrättelseinhämtning, brottsutredning och spårning av pengar, och den är också förknippad med artificiell intelligens. Polisen och även andra myndigheter behöver tillgång till effektiva AI-verktyg för att klara av sina lagstadgade uppgifter. Lagstiftningen bör göra det möjligt för myndigheterna att använda artificiell intelligens i så stor utsträckning och ändamålsenligt som möjligt. Utskottet påskyndar beredningen av den aktuella lagstiftningen. Samtidigt konstaterar utskottet att användningen av artificiell intelligens är förknippad med bland annat säkerhetsrelaterade och etiska aspekter som också måste beaktas vid beredningen.

Användningen av artificiell intelligens äventyrar som sagt å ena sidan den inre säkerheten, men å andra sidan bör den i fortsättningen identifieras som ett verktyg för myndigheterna för den inre säkerheten till exempel i brottsbekämpningen.

Utveckling av den civila beredskapen (räddningsväsendet)

Förvaltningsutskottet konstaterar att räddningsväsendets roll som central aktör inom den inre säkerheten ges relativt liten uppmärksamhet i de åtgärder som presenteras i redogörelsen, även om beskrivningen av omvärlden lyfter fram flera utvecklingsförlopp som i avsevärd grad påverkar räddningsväsendet. Av redogörelsens fokusområden anknyter endast ett — ett effektivt skydd av civilbefolkningen vid omfattande störningar och undantagsförhållanden — till räddningsväsendet, och även detta huvudsakligen till befolkningsskyddet. Utskottet betonar att räddningsväsendet som helhet utöver personal i huvudsyssla och bisyssla också bygger på avtalsbrandkårer och aktörer som deltar i frivillig räddningsverksamhet och att dessa alla har en central roll när det gäller att trygga räddningsväsendets funktionsförmåga och samhällets kriställighet.

Som mål på längre sikt ställer redogörelsen upp att räddningsmyndigheternas kapacitet ska utvecklas ytterligare för att bättre motsvara förändringarna i omvärlden, med beaktande av räddningsmyndigheternas förmåga att svara för beredskapen inför hot mot civilbefolkningen och de arrangemang som denna förutsätter. Utskottet anser att detta är viktigt och konstaterar att räddningsväsendet också i situationer där militära maktmedel används är en central aktör i beredskapen inför olyckssituationer och hot som den militära verksamheten orsakar. Dessutom svarar räddningsväsendet bland annat för att organisera lämnandet och mottagandet av internationellt stöd och bistånd inom sitt ansvarsområde samt deltar i myndigheternas arbete inom civil beredskap i EU.

Även om antalet olycksfall och allvarliga olyckor har kunnat minskas de senaste åren, utgör de fortfarande det viktigaste säkerhetshotet i vardagen, står det i redogörelsen. Vid utskottets sakkunnigutfrågning har det framförts att betydelsen av säkerheten i vardagen, dvs. förebyggandet av vanliga olyckor och olycksfall, dock inte betonas tillräckligt i redogörelsen. Utskottet framhåller att olyckor i vardagen måste kunna åtgärdas också vid störningar under normala förhållanden och under undantagsförhållanden utöver de övriga uppdrag som uppkommer i sådana situationer.

Betänkande FvUB 5/2026 rd

Räddningsväsendet och andra myndigheter måste i högre grad än tidigare förbereda sig på extrema väderfenomen och på att ta emot internationellt bistånd vid olika typer av olyckor. Extremväder medför nya typer av olyckor. Bland annat översvämningar, stormar och terrängbränder kommer i fortsättningen att sysselsätta räddningsmyndigheterna allt mer. Den pågående energiomställningen påverkar också riskerna i vardagen till exempel i och med att användningen av batterier, solkraftverk, väte och kärnkraft ökar. Också detta inverkar på räddningsverksamhetens kapacitetskrav och uppgiftsprofil. Också den åldrande befolkningens boende i hemmet under en längre tid syns i räddningsväsendets tjänster och uppgifter.

Utskottet betonar vikten av att förebygga olyckor. Räddningsväsendet måste kunna satsa mer på förebyggande av olyckor och säkerhetskommunikation för att målen att minska antalet bränder och dödsfall ska kunna nås också i fortsättningen. Finlands befolkning har blivit mer mångkulturell och mångspråkig än tidigare, vilket medför egna utmaningar för säkerhetskommunikationens tillgänglighet.

Utskottet anser det nödvändigt att räddningsväsendets resurser och en tillräcklig finansiering tryggas oberoende av det försämrade statsfinansiella läget. Till denna del bör det noteras att räddningsväsendets resurser under normala förhållanden är desamma som står till förfogande vid störningar under normala förhållanden och under undantagsförhållanden, också under krigstid. Utöver personalresurserna behöver räddningsväsendet tillräckligt med materiel med kapacitet och ett tillräckligt omfattande nätverk av räddningsstationer. Räddningsverksamhetens aktionsberedskap bör säkerställas så att alla som bor i Finland snabbt får hjälp vid behov.

Förvaltningsutskottet anser det motiverat att redogörelsen lyfter fram utvecklingsbehoven när det gäller varningar till befolkningen, skyddsrum och befolkningsskydd. Utöver dessa betonar redogörelsen behovet av att stärka människornas engagemang för beredskap på eget initiativ. Att självmant ta hand om sin beredskap ökar den mentala kristaligheten. I en eventuell krissituation kan myndighetsverksamheten riktas effektivare när människor har tillräcklig förmåga att tillgodose sina omedelbara behov. Utskottet ser det som angeläget att befolkningens egen beredskap och förståelse för det personliga ansvaret stärks. Genom att självmant förbereda sig för olika kortvariga störningar lägger man grunden för att klara av även långvariga störningar.

Utskottet anser det nödvändigt att varningsinformationen och systemet för varning till befolkningen motsvarar förändringarna i den säkerhetspolitiska miljön och att systemens funktion säkerställs också under undantagsförhållanden i enlighet med skrivningarna i redogörelsen. Meddelandena om fara och systemet för varning till befolkningen fungerar via många olika kanaler. På så sätt är det meningen att man i så stor omfattning som möjligt ska kunna nå ut till den befolkningsgrupp som behöver varnas. Varningsmeddelanden ges för närvarande i radio, i 112-appen och vid behov i tv. Dessutom syns meddelandena i text-tv, i Yle-appen samt på Nödcentralsverkets och Yles webbplatser. Räddningsmyndigheterna kan vid behov varna befolkningen också med fasta befolkningsskyddslarm och högtalarbilar.

Enligt utredning till utskottet utreds nuläget och utvecklingsbehoven i fråga om det fasta systemet för befolkningsskyddslarm som bäst. Dessutom pågår ett projekt för att utveckla en funktion i 112-appen som varnar befolkningen för faror som hotar uppe i luften. Det gör det möjligt att varna befolkningen snabbare och via fler kanaler. Utskottet anser det viktigt att man samtidigt

Betänkande FvUB 5/2026 rd

också bereder införandet av ett system för varningsmeddelanden i Finland enligt EU-alertkonceptet som baserar sig på cell broadcast-teknik. Det sistnämnda systemet är i bruk eller håller på att byggas i 28 europeiska länder. Där skickas varningsmeddelanden till de angivna basstationerna, som förmedlar meddelandena till alla smarttelefoner i sitt täckningsområde. Utskottet konstaterar att identifieringen av fara eller hot, avgränsningen av det hotade området och beslutet att varna befolkningen i området måste ske så snabbt som möjligt oberoende av vilken teknik som används för att informera om faror.

Under förvaltningsutskottets sakkunnigutfrågning föreslogs det att civiltjänsten utvecklas så att ett visst antal personer utbildas bland dem som fullgör civiltjänst för olika befolkningsskyddsuppgifter. Utskottet anser det motiverat att utreda om personer som fullgjort civiltjänst kan åläggas uppgifter inom räddningsväsendet och befolkningsskyddet under undantagsförhållanden.

I redogörelsen identifieras den framträdande betydelsen av frivilliga och avtalsbaserade säkerhetsaktörer särskilt i glesbygden. Särskilt avtalsbrandkårerna har en viktig roll som aktörer för första insatsen och som producenter av räddningstjänster. Utskottet har i många sammanhang understrukit avtalsbrandkårernas centrala roll i räddningsväsendets servicesystem och påpekat att deras ställning och verksamhetsförutsättningar måste tryggas genom olika åtgärder.

Utskottet konstaterar att avtalsbrandkårerna deltar i larmuppdrag i hela landet. Deras betydelse ökar i fråga om långvariga, omfattande och parallella uppdrag. Avtalsbrandkårerna utgör en snabbt mobiliserbar och rikstäckande resurs som måste tryggas långsiktigt. Utskottet betonar också betydelsen av avtalsbrandkårernas ungdomsarbete. Med hjälp av detta kan man förebygga utanförskap och öka de ungas säkerhets- och beredskapskompetens.

Myndigheternas kapacitet och resursbehov

Allmänna synpunkter

I samband med den föregående redogörelsen för den inre säkerheten förutsatte riksdagen att regeringen sörjer för verksamhetsförutsättningarna för de centrala myndigheterna inom den inre säkerheten (polisen, Gränsbevakningsväsendet, räddningsväsendet, Nödcentralsverket, Tullen och Migrationsverket), justitieförvaltningsmyndigheterna i straffrättskedjan (Åklagarmyndigheten och Brottsförvaltningsmyndigheten) samt domstolsväsendet och att regeringen hållbart och långsiktigt tryggar deras finansieringsbas över valperioderna utifrån resursbehoven enligt redogörelsen för den inre säkerheten (SRR 4/2021 rd).

Utskottet har ovan betonat att tryggandet av den inre säkerheten hör till statens viktigaste uppgifter. Myndigheterna för den inre säkerheten spelar en central roll när olika olyckor och störningar eller brott inträffar. Myndigheternas ansvar sträcker sig från finländarnas säkerhet i vardagen till undantagsförhållanden. Gränsbevakningsväsendet, polisen och Tullen är också territorialövervakningsmyndigheter enligt territorialövervakningslagen (755/2000).

Det måste finnas förmåga att förbereda sig för och reagera på olika säkerhetshot på ett effektivt sätt. Utskottet konstaterar att detta förutsätter aktuell lagstiftning, tillräckliga befogenheter för

Betänkande FvUB 5/2026 rd

myndigheterna och tillräckliga resurser för myndigheternas uppgifter. Utskottet anser det nödvändigt att myndigheternas prestationsförmåga tryggas. När de grundläggande funktionerna är säkrade skapar det även förutsättningar för att reagera på hybridhot och allvarligare störningar. Förändringarna i den yttre säkerhetsmiljön innebär att Finland även måste kunna förbereda sig på särskilt allvarliga hot, såsom krig och väpnad konflikt.

Enligt redogörelsen ska verksamhetsförutsättningarna för de myndigheter som är centrala för den inre säkerheten, de myndigheter som hör till kedjan för straffrättsvården och domstolsväsendet säkerställas, och finansieringsgrunden för dem tryggas med beaktande av läget för den offentliga ekonomin. Förändringarna i omvärlden, de identifierade riskerna och kapacitetskraven förutsätter enligt redogörelsen en betydlig förstärkning av säkerhetsmyndigheternas resurser.

Förvaltningsutskottet har i sina senaste budget- och ramutlåtanden (t.ex. FvUU 21/2025 rd och FvUU 8/2025 rd) ansett det vara ytterst motiverat att anslagsnivån inom inrikesministeriets förvaltningsområde har höjts genom tidigare beslut. Enligt utredning till utskottet täcker anslagsökningarna för innevarande valperiod en stor del av de åtgärder som föreslås i redogörelsen och som ska svara mot utmaningarna i den säkerhetspolitiska miljön. Läget i de offentliga finanserna möjliggör dock sannolikt inte någon betydande ökning av finansieringsnivån under de närmaste åren. Utskottet anser också därför att det är viktigt att principen om övergripande säkerhet framöver sätter starkare prägel på fördelningen av säkerhetsmyndigheternas finansiering och till exempel i form av gemensam upphandling. I synnerhet upphandling på längre sikt måste planeras omsorgsfullt så att förändringarna i omvärlden kan vägas in så väl som möjligt.

Finansutskottet föreslår i sitt utlåtande att man överväger att i större utsträckning än för närvarande utnyttja strategiska partnerskap vid upphandlingar som gäller den inre säkerheten. På så sätt kan man möjligen öka kostnadseffektiviteten och försörjningsberedskapen hos aktörerna inom den inre säkerheten, på samma sätt som i fråga om den yttre säkerheten. Det bör också allvarligt övervägas att bygga ut de mobiliserade funktionerna, för att undvika både ekonomiska förluster och förlust av människoliv vid allvarliga störningssituationer. Vid finansieringen av den inre säkerheten bör man dessutom fullt ut utnyttja nationell och internationell finansiering för forskning, utveckling och innovation samt tillgänglig EU- och Natofinansiering, noterar förvaltningsutskottet.

Informationssystemen är en integrerad del av myndigheternas prestationsförmåga. Utskottet fäster för alla myndigheters del uppmärksamhet vid IKT-systemens kvalitet, livstid och funktion samt vid hanteringen av driftskostnaderna under hela deras livscykel. Utskottet fäster i synnerhet uppmärksamhet vid ledningen av omfattande projekt som gäller informationssystem. Projekten måste kunna genomföras så att systemen är till faktisk nytta för utvecklingen av verksamheten.

Utskottet konstaterar att den ökande förekomsten av hybridpåverkan framhäver vikten av fungerande och informationssäkra informationssystem. Som utskottet konstaterat ovan kan till exempel nödcentralsdatasystemet bli föremål för hybridpåverkan och också andra myndighetssystem är utsatta för betydande hybrid- och cyberhot. Deras förmåga att upptäcka angrepp måste fortsätta utvecklas så att omfattande dataintrång riktade mot myndigheternas

Betänkande FvUB 5/2026 rd

informationssystem så långt möjligt kan förebyggas och — om de ändå inträffar — skadorna minimeras.

Regeringen har beslutat om anpassningsåtgärder, av vilka över 400 miljoner euro gäller statliga ämbetsverk. Inrikesministeriets förvaltningsområdes andel av detta uppgår 2026 till sammanlagt cirka 19 miljoner euro. Av den nya omkostnadsbesparing som beslutades vid ramförhandlingarna (130 miljoner euro från och med 2026) riktas dessutom 16,4 miljoner euro till inrikesministeriets förvaltningsområde. Förvaltningsutskottet anser att det i det nuvarande säkerhetsläget är nödvändigt att man strävar efter att beakta säkerhetsmyndigheternas centrala roll i sparbesluten. Regeringen har till exempel beslutat att antalet poliser och gränsbevakare inte ska minskas. Också tryggheten av skyddspolisens strategiska funktionsförmåga har med fog prioriterats. Det innebär att sparåtgärderna i huvudsak gäller stödåtgärder, förvaltning och andra myndigheter inom förvaltningsområdet.

Den allmänna höjningen av kostnadsnivån ökar utgiftstrycket särskilt i fråga om IKT- och lokalkostnader, vilket till och med snabbt kan öka underskottet i myndigheternas finansiering. Enligt utskottets uppfattning innebär den allmänna höjningen av kostnadsnivån utmaningar för alla myndigheter. Utskottet menar att det är angeläget att de medel som behövs för IKT- och lokalkostnader kan säkras på lång sikt så att omkostnadsanslaget för personal- och förvaltningsutgifter inte samtidigt minskar.

Förvaltningsutskottet konstaterar att Försvarsmakten anvisas mycket betydande tilläggsresurser i det förändrade säkerhetsläget. Utskottet menar att det är nödvändigt att man samtidigt säkerställer att resurserna för myndigheterna för den inre säkerheten, i synnerhet polisen och Gränsbevakningsväsendet, är på den nivå som den rådande säkerhetspolitiska miljön förutsätter. Utskottet påpekar i likhet med försvarsutskottet att Natoländerna senast 2035 ska använda 3,5 procent av sin bruttonationalprodukt till hård säkerhet och 1,5 procent till andra åtgärder som stöder säkerheten.

De resurser som i Finland används för att utveckla den inre säkerheten kan enligt förvaltningsutskottet naturligt inkluderas i detta mål på 1,5 procent. Dessutom bör det beaktas att Gränsbevakningsväsendets befogenheter och beredskap nyttjas som en del av försvarssystemet för att övervaka och trygga den territoriella integriteten samt, särskilt vid östgränsen och i havsområdena, för att hantera och bekämpa hybridpåverkan. Gränsbevakningsväsendet deltar i det militära försvaret genom att ge militär utbildning, upprätthålla och utveckla försvarsberedskapen i samarbete med Försvarsmakten samt genom att ha hand om territorialövervakningen vid rikets gränser och i alla områden dit verksamheten riktas. Om försvarsberedskapen kräver det, kan gränstrupperna eller delar av dem anslutas till Försvarsmakten. Gränsstyrkornas sammansättning, användningsprinciper och materiel utvecklas som en del av försvarssystemet i samarbete med Försvarsmakten. I Gränsbevakningsväsendets materielprojekt beaktas det militära försvarets behov. En betydande del av Gränsbevakningsväsendets budget räknas redan nu till de BNP-andelar som Nato kräver. Utskottet påpekar även i detta sammanhang att Ukrainas erfarenheter visar att de inre säkerhetsmyndigheterna spelar en ytterst viktig roll som förstainsatspersonal i en krissituation.

Betänkande FvUB 5/2026 rd

Polisen

Polisens roll som central myndighet för den inre säkerheten har ökat samtidigt som den säkerhetspolitiska miljön ständigt har blivit mer komplicerad. Förvaltningsutskottet betonar att polisens synlighet i hela landet, god prestationsförmåga och aktionsberedskap i brådskande uttryckningar är av central betydelse för att stärka medborgarnas förtroende för hela samhället och dess stabilitet. Även om polisen även i fortsättningen bör satsa på att förebygga brott och andra skadliga fenomen, är polisens centrala kärnuppgift fortfarande att producera brådskande säkerhetstjänster. Polisens funktionsförmåga måste tryggas på lång sikt.

Utskottet konstaterar att polisen är närvarande i medborgarnas vardag och i den rollen ständigt gör iakttagelser av den säkerhetspolitiska miljön och förändringar i den. Den information som fåtts in kan nyttjas för att upptäcka förändringar i den säkerhetspolitiska miljön och tidigt bekämpa hybridhot. Den lägesbild som bildas på detta sätt kan också användas för att utveckla andra säkerhetsmyndigheters verksamhet.

Anslagsnivån för polisens omkostnader har höjts betydligt under innevarande regeringsperiod. Utskottet välkomnar att höjningen av anslagsnivån möjliggör långsiktig planering av polisens verksamhet. Antalet anställda inom polisen har ökat stadigt sedan 2017, men tidigare ökning har i huvudsak varit av engångsnatur. Målet är att antalet anställda i polisens operativa uppgifter under ramperioden ökar med 500 årsverken till mer än 8 000 årsverken. Enligt uppgift kommer målet att nås. Utskottet anser det nödvändigt att polisens anslag hålls minst på den nivå som fastställts i de senaste besluten.

Redogörelsen ställer som mål att polisens förmåga att svara mer kompetent än tidigare på såväl lokala, extrema våldshandlingar som nationella, krävande och exceptionella polisoperativa situationer tryggas genom att förbättra specialtruppernas kapacitet. Utskottet har sett det som angeläget att kapaciteten vid polisens beredskapsenhet stärks i budgeten för 2026 med ett tilläggsanslag på 5 miljoner euro och att finansieringen före utgången av ramperioden stegvis höjs så att den uppgår till cirka 8 miljoner euro 2029. Satsningen stärker polisens förmåga att snabbt reagera på allvarliga externa hot och hantera krävande specialsituationer. Utskottet konstaterar att den eftersträfvade förmågan förutsätter tillräckligt med utbildad personal samt ändamålsenlig utrustning och materiel.

Trots höjningen av anslagsnivån åläggs också polisen sparbetning genom anpassningsåtgärder inom de offentliga finanserna. I polisens omkostnader görs en produktivetsbesparing på sammanlagt 15 miljoner euro 2026. Polisens produktivetsåtgärder består i att dämpa kostnaderna, utveckla förvaltnings- och stödåtgärderna och nyttiggöra digitaliseringen. Utskottet anser det vara viktigt att tyngdpunkten i produktivetsprogrammet ligger på att effektivisera och utveckla verksamheten. Utskottet anser att produktivetsbesparingarna bör genomföras så att de inte inverkar på polisens operativa verksamhet. Det är också viktigt att förmedla detta budskap till personalen. I synnerhet i det rådande säkerhetsläget är det nödvändigt att ökningen av antalet anställda i operativa uppgifter inom polisen genomförs i enlighet med regeringsprogrammet och tidigare beslut. Utskottet konstaterar dessutom att också kostnaderna för polisens verksamhet ökar kraftigt och att det beviljade tilläggsanslaget inte räcker till för att täcka de kommande årens

Betänkande FvUB 5/2026 rd

utgiftsbehov. Också av denna orsak bör man se till att polisens knappa resurser så effektivt som möjligt kan användas för kärnuppgifterna.

Utskottet anser att det är viktigt att polisens närvaro i hela landet tryggas. Höjningen av nivån på polisens omkostnader bör göra polisen mer synlig också i glesbygdsområden och utanför landskapscentrum, framhåller utskottet. Det förutsätter bland annat att tillräckligt med personal kan rekryteras till alla polisinrättningar. Utskottet har redan tidigare påpekat att det till exempel i östra Finland och Österbotten varit svårt att få tillräckligt med ansökningar för alla lediga polisbefattningar.

Enligt redogörelsen ska målet vara att öka den operativa personalen inom polisen med totalt 10 procent under de två följande regeringsperioderna, till en nivå av minst 8 800 årsverken. Omkostnaderna för polisväsendet gör det möjligt att fram till 2027 höja antalet årsverken till 8 000 årsverken, i linje med regeringsprogrammet. Målet är att återstående 800 årsverken ska nås under de följande valperioderna. Förvaltningsutskottet konstaterar att ett tillräckligt antal anställda med tanke på utmaningarna i omvärlden är den viktigaste faktorn för att målen för polisverksamheten ska nås. Samtidigt påpekar utskottet att polisens personalresurser fortfarande är rätt små jämfört med till exempel de övriga EU-medlemsstaterna och även de övriga nordiska länderna. Utskottet betonar att polisen fortfarande måste kunna sköta sina vanliga uppgifter på ett högklassigt sätt samtidigt som den föränderliga omvärlden medför nya uppgifter för polisen.

Skyddspolisen

Skyddspolisens strategiska kapacitet tryggas med beaktande av myndighetens centrala roll i upprätthållandet av den nationella säkerheten, står det i redogörelsen. Skyddspolisens resurser ska även på längre sikt tryggas för inhämtning av underrättelseinformation om säkerhetshot, utveckling av den förebyggande verksamheten och utförande av Skyddspolisens uppgifter och skyldigheter. Förvaltningsutskottet betonar att betydelsen av tillförlitlig underrättelseinformation har accentuerats ytterligare i den förändrade säkerhetspolitiska miljön. Skyddspolisens förvarningar och en säkrad underrättelseförmåga ger möjlighet att i god tid få information om allvarliga hot mot Finlands nationella säkerhet. På så sätt kan man bereda sig på hoten och förhindra att de realiserar. Skyddspolisens resurser och funktionsförmåga måste tryggas i enlighet med redogörelsen.

Från och med 2026 tilldelas skyddspolisen ett permanent tilläggsanslag om 10 miljoner euro för att trygga den föregripande strategiska kapaciteten. Enligt utredning kan tillägget trygga skyddspolisens strategiska kapacitet på det sätt som redogörelsen avser. På lång sikt måste situationen följas upp med kritiska ögon.

Gränsbevakningsväsendet

Gränsbevakningsväsendet är en del av Finlands inre och yttre säkerhet. Den rådande säkerhetspolitiska omgivningen förutsätter att Gränsbevakningsväsendet har en hög prestationsförmåga, en exakt och aktuell lägesbild, den lagstiftning som situationen kräver samt tillräckliga investeringar i personal, kompetens, materiel och infrastruktur.

Betänkande FvUB 5/2026 rd

Gränsbevakningsväsendet har en central roll när det gäller att säkerställa den övergripande säkerheten.

Förvaltningsutskottet har redan en längre tid uttryckt sin oro över nivån på Gränsbevakningsväsendets basfinansiering, som i synnerhet i det förändrade säkerhetsläget har visat sig vara otillräcklig. Förvaltningsutskottet anser det nödvändigt att säkra Finlands gränssäkerhet och se till att Gränsbevakningsväsendet har tillräckliga resurser, materiel och teknik, vilket också konstateras i regeringsprogrammet. Gränsförvaltning, säkerheten i havsområdena samt den territoriella integriteten och försvarsberedskapen måste kunna tryggas under alla förhållanden. Gränsbevakningsväsendet måste ha tillräckliga resurser också för att fullt ut utnyttja nya befogenheter och kapaciteter.

Enligt redogörelsen ska Gränsbevakningsväsendets strategiska kapacitet förbättras i den förändrade säkerhetspolitiska miljön. Också den marina kapaciteten ska utvecklas. Utskottet anser det ytterst viktigt att Gränsbevakningsväsendets funktionsförmåga och ett tillräckligt antal anställda säkerställs i enlighet med skrivningen i redogörelsen. Dessutom är det angeläget att förmågan till gränsövervakning, sjöräddning och bekämpning av miljöskador säkerställs på alla havsområden i Finland. I likhet med polisen behöver också Gränsbevakningsväsendets specialtruppers kapacitet utvecklas. Man måste också se till att Gränsbevakningsväsendet har tillräcklig kapacitet att bekämpa drönare.

Det har fattats beslut som gett Gränsbevakningsväsendet tilläggsanslag för omkostnader i anknytning till den operativa verksamheten (lokaler, IKT-utgifter, nya fartyg och flygplan samt hinder vid östgränsen). Enligt utredning till utskottet räcker dessa anslagsökningar inte till för att täcka det finansieringsunderskott som följer av de tidigare anpassningsåtgärderna, den höjda kostnadsnivån och de ökande kostnaderna för att ta i bruk nya kapaciteter. Tilläggsfinansieringen har i huvudsak varit av engångsnatur.

Av finansutskottets utlåtande framgår att tilläggsfinansiering i budgeten för 2026 anvisas för projekt som överensstämmer med målen i redogörelsen, såsom tryggandet av den strategiska kapaciteten, utvecklandet av befogenheterna vid de inre gränserna samt stängslet vid östgränsen. Anskaffningen av utsjöbevakningsfartyg och tunga svävare framskrider, liksom också den beredskap för att ersätta gamla sjöräddningshelikoptrar som nämns i redogörelsen. Det krävs dock tilläggsfinansiering för att förnya och utveckla materiel för bekämpning av olje- och kemikalieskador.

Utifrån inkommen utredning kan Gränsbevakningsväsendet med nuvarande ram trygga den operativa verksamheten på den nivå som den rådande gränssituationen kräver. Förändringarna i gränssituationen och till exempel de extra kostnader som hanteringen av situationen vid östgränsen medför kräver dock tilläggsanslag.

Gränsbevakningsväsendet måste i vilket fall som helst anpassa sin verksamhet ytterligare. Anpassningsåtgärderna riktas bland annat till upphandling, utveckling och antalet anställda. Resursunderskottet är för närvarande cirka 13 miljoner euro. Enligt Gränsbevakningsväsendets bedömning förutsätter omställningarna i omvärlden minst 3 100 årsverken för att trygga en tillräcklig funktionsförmåga och resiliens samt för att trygga gränssäkerheten, när den nuvarande

Betänkande FvUB 5/2026 rd

finansieringen möjliggör högst cirka 2 960 årsverken. Regeringen har slagit fast att antalet gränsbevakare inte ska minska.

Räddningsväsendet

Enligt redogörelsen bör räddningsmyndigheternas kapacitet utvecklas så att den bättre motsvarar förändringarna i omvärlden, med beaktande av beredskapen inför hot mot civilbefolkningen och de arrangemang som detta förutsätter. Även den egna beredskapen bör stärkas. Redogörelsen innehåller dessutom skrivningar om utvecklandet av befolkningsskyddet och i anslutning till detta en översyn av bestämmelserna om beredskap samt om tillräckliga skyddsrum. Förvaltningsutskottet konstaterar att man vid säkerställandet av att skyddsrummen är tillräckliga bör se till att skyddsrummets anordningar är i behörigt skick.

Förvaltningsutskottet anser i likhet med finansutskottet att de senaste tillskotten för befolkningsskyddet är ett steg i rätt riktning. Men det skulle krävas ett tilläggsanslag om cirka 300 miljoner euro samt ett årligt tillägg om cirka 10—15 miljoner euro för underhållskostnader för att säkerställa beredskapen inom räddningsväsendet och civilskyddet under långvariga undantagsförhållanden. Anslagsbehovet består av den kapacitet och de förmågor som behövs under undantagsförhållanden och i befolkningsskyddsuppgifter, såsom skyddsutrustning, specialutrustning, andra materiella och logistiska förmågor samt kompetens. Utskottet konstaterar att utvecklingen av räddningsväsendets kapacitet bör granskas också på riksnivå för att förändringar i omvärlden, såsom extrema väderfenomen, olika hybridhot och arrangemang under undantagsförhållanden, ska kunna beaktas så heltäckande som möjligt.

Utskottet behandlar utbildningsfrågorna närmare nedan. I det här sammanhanget noterar utskottet att Finland under de närmaste åren behöver betydligt mer personal särskilt inom räddningsväsendet för att de räddningstjänster som är nödvändiga för säkerheten ska kunna tryggas även i fortsättningen. Målet är 1 000 nya räddningspersoner 2032.

Räddningsinstitutet har fått tilläggsresurser för att öka räddningsutbildningen. Utskottet anser det viktigt att det uppställda målet för antalet nya räddningspersoner uppnås. Statens produktivitetsåtgärder får inte äventyra detta mål. Utskottet påpekar att satsningarna på att öka räddningsutbildningen leder till att Räddningsinstitutet tvingas minska annan utbildning för yrkesutbildad personal inom räddningsväsendet (underbefäls- och befälsutbildning) samt utbildningen för avtalspersonal. Räddningsinstitutet måste tillförsäkras tillräckliga resurser för att kunna fullgöra sina lagstadgade utbildningsuppgifter. Också avtalspersonalens utbildning måste tryggas för att räddningsväsendets sammantagna kapacitet ska kunna säkerställas.

Utskottet framhäver att syftet med att öka antalet studieplatser vid räddningsutbildningen är att lösa bristen på räddningspersonal, som i värsta fall kan leda till att räddningstjänsternas kvalitet äventyras. Utskottet betonar betydelsen av samarbete mellan olika aktörer för att finna lösningar. Detta kan också kräva att nya samarbetsformer utvecklas. Det är också viktigt att sörja för räddningsbranschens attraktions- och hållkraft.

Utskottet anser det viktigt att välfärdsområdena säkerställer att nyutexaminerad räddningspersonal kan rekryteras för uppgifter inom räddningsverksamheten i enlighet med

Betänkande FvUB 5/2026 rd

behovet. Valfärdsområdenas svåra ekonomiska situation och behov av anpassningsåtgärder påverkar naturligtvis även räddningsväsendet. Det är nödvändigt att kunna trygga högklassiga räddningstjänster i hela landet. Därför är det viktigt att följa hur räddningsväsendets finansiering riktas inom valfärdsområdena, så att utvecklingen av verksamheten är enhetlig både regionalt och nationellt.

I redogörelsen har man insett avtalsbrandkårernas viktiga roll som aktörer för första insatsen och som producenter av räddningstjänster, vilket accentueras i glesbygden. Utskottet uttrycker dock sin oro över att avtalsbrandkårernas personalbrist och verksamhetsförutsättningar utmanar kontinuiteten i verksamheten. Det är viktigt att inrikesministeriet säkerställer att anvisningarna om aktionsberedskap och kraven på konditionstestning inte minskar verksamhetsmöjligheterna, utan uppmuntrar aktörerna att bidra till tryggheten i hela landet. Det är också viktigt att se till att de unga har möjlighet att delta i brandkårsverksamheten. Samtidigt stärks räddningsbranschens attraktionskraft. Avtalsbrandkårerna utgör en nationell reserv som tas i bruk snabbt och som har en viktig roll också vid långvariga störningar och kriser i hela landet.

Nödcentralverket

Även Nödcentralverket måste göra besparingar enligt det pågående produktivhetsprogrammet för statsförvaltningen. Utskottet framhåller att Nödcentralverkets verksamhet och prestationsförmåga inte kan tryggas utan tillräckliga personalresurser. Bristen på personal har under en längre tid återspeglats i en hög sjukfrånvaro och påverkar direkt myndighetens servicenivå och medborgarnas möjlighet att få hjälp. Utskottet betonar att en fungerande nödcentralverksamhet har direkt betydelse för de myndigheter som använder nödcentralstjänster (polis, Gränsbevakningsväsendet, räddningsväsendet, social- och hälsovården) och deras möjligheter att fullgöra sina lagstadgade uppgifter och tillhandahålla tjänster — och därmed för människors säkerhet. Därför bör de i och för sig nödvändiga sparåtgärderna inte riktas mot den operativa jourpersonalen. Uppmärksamhet bör också fästas vid nödcentraloperatörernas mentala kriställighet.

För närvarande utbildas det inte tillräckligt många nödcentraloperatörer i förhållande till behovet. Utskottet anser därför att det är viktigt att det finns finansiella resurser för den extra regionala kurs för nödcentraloperatörer som planeras för hösten 2026. Den extra kursen har enligt uppgift stor betydelse för att säkerställa Nödcentralverkets personalstyrka. Den regionala kursen skulle också ha en positiv inverkan på antalet svenskspråkiga nödcentraloperatörer. Utskottet har redan tidigare menat att det är viktigt att trygga den svenskspråkiga polis- och räddningsutbildningen.

Enligt redogörelsen tryggas Nödcentralverkets verksamhetsförutsättningar och antalet nödcentraloperatörer fastställs till minst 630 årsverken. I budgetpropositionen för 2026 uppskattas nivån vara cirka 620 årsverken år 2025. Enligt utredning till utskottet avses med personalstyrka ämbetsverkets hela personal. Operatörspersonalen ska vara 500 årsverken i förhållande till dagens antal nödmeddelanden. Personalen uppgick i slutet av 2025 till 498. Den minskar med nuvarande utbildningsmängder med cirka fem personer per år. För att behålla personalstyrkan på nuvarande nivå krävs det att utbildningsvolymen ökas från nuvarande två årliga kurser för 24 studerande till två kurser för 30 studerande per år.

Betänkande FvUB 5/2026 rd

Uppnåendet av personalmålet kräver ett tilläggsanslag om cirka 2 miljoner euro för att ordna en extra kurs för nödcentralsoperatörer. För att minska kostnaderna och arbetsbördan är det viktigt att ytterligare leta efter metoder för att minska antalet onödiga nödmeddelanden. Förvaltningsutskottet betonar att nödcentralsdatasystemet ska fungera under alla förhållanden. Tillräckliga resurser måste reserveras för att utveckla det och trygga funktionssäkerheten.

Migration

Migrationsverkets omkostnadsnivå sjunker betydligt under ramperioden. Den besparing i omkostnader som riktas mot verket har dock justerats jämfört med tidigare beslut, så att Migrationsverket tilldelas 5,1 miljoner euro för åtgärder för att påskynda tillståndsbehandlingen år 2026 och 8,2 miljoner euro från och med år 2027. Trots detta måste verket börja anpassa sin verksamhet redan år 2026. Migrationsverket har anvisats en betydande del (5,8 miljoner euro, 35 %) av de extra besparingarna i statsförvaltningens omkostnader inom inrikesministeriets förvaltningsområde.

Regeringsprogrammet innehåller flera mål för att effektivisera Migrationsverkets tillståndssystem och förkorta handläggningstiderna för ansökningar samt ett betydande antal utvecklingsprojekt som syftar till att skärpa utlänningslagstiftningen jämfört med nuläget. Förvaltningsutskottet har redan behandlat en betydande del av dessa propositioner. Utskottet har konstaterat att de föreslagna lagändringarna inledningsvis medför ett ökat resursbehov för Migrationsverket i form av ökade uppgifter, men om målen för ändringarna uppnås, förväntas i synnerhet antalet asylansökningar minska på längre sikt. Dessutom måste det beaktas att lagstiftningen enligt EU:s reform av migrations- och asylpolitiken börjar tillämpas sommaren 2026. Lagändringarna och andra effektiviseringsåtgärder enligt regeringsprogrammet kräver tillräckliga resurser för Migrationsverket. Utskottet ser det som angeläget att de tillgängliga resurserna också fördelas ändamålsenligt inom verket.

Enligt redogörelsen är målet att förhindra missbruk av invandringssystemet samt att bekämpa säkerhetshot relaterade till invandring. Liksom finansutskottet understryker förvaltningsutskottet att Migrationsverket har en viktig roll i att uppnå målet. Verkets beslut har en direkt inverkan på vem som kan komma till eller stanna i Finland.

Utskottet anser det nödvändigt att regeringen noggrant följer Migrationsverkets möjligheter att sköta sitt uppdrag, med beaktande av bland annat behovet av arbetskraftsinvandring och eventuella snabba förändringar i antalet sökande. För att begränsa kostnaderna är det viktigt att även påverka de grundläggande orsakerna till säkerhetshot relaterade till invandring och att dämpa migrationen från ursprungsländerna samt att förbättra integrationen i samhället, vilket förebygger utsatthet och minskar attraktionskraften hos en kriminell livsstil.

Tullen

I sina budget- och ramutlåtanden den senaste tiden har utskottet påpekat att Tullen inte har jämförts med säkerhetsmyndigheterna vid beslut om besparingar inom statsförvaltningen, till skillnad från vad som anges i regeringsprogrammet och till exempel i den föreliggande redogörelsen för den inre säkerheten. Utskottet ser det som viktigt att också Tullens kapacitet och

Betänkande FvUB 5/2026 rd

verksamhetsförutsättningar som central PTG-myndighet tryggas. En förutsättning för ett gott samarbete är att alla aktörers resurser är i balans och behandlas jämlikt när beslut fattas om basfinansiering och inriktning av besparingar.

Utskottet konstaterar att Tullens anslag enligt nuvarande beslut minskar avsevärt redan år 2026, samtidigt som andra säkerhetsmyndigheter har tilldelats tilläggsresurser. Detta är inte hållbart i en situation där Tullen åläggs ökade kostnader bland annat till följd av underhåll av det förnyade tullklareringssystemet och en ökning av de lagstadgade uppgifterna (t.ex. sanktionstillsyn). Tullen kommer också att få helt nya lagstadgade uppgifter för vilka det ännu inte har reserverats finansiering. Också antalet tulldeklarationer har ökat betydligt särskilt i och med att e-handelsleveranserna från Asien har ökat. Förvaltningsutskottet betonar i detta sammanhang dessutom hamnsäkerhetens betydelse och Tullens viktiga roll i att motverka allvarlig och organiserad brottslighet i hamnar (se även FvUB 11/2025 rd). Utskottet anser att regeringen bör ompröva de besparingskrav som riktas mot Tullen för att säkerställa att myndigheten har tillräckliga resurser för att fullgöra sina uppgifter.

Redogörelsen innehåller en riktlinje om att Tullens kapacitet ska förbättras i hamnar och vid andra centrala inreseplatser för utrikestrafiken. Huvudansvaret för hamnsäkerheten har tilldelats Tullen, eftersom Tullen är den enda säkerhetsmyndigheten vid de inre gränserna och dess verksamhet är särskilt koncentrerad till hamnar och sjötrafik, då östgränsen är stängd. Enligt utskottets uppfattning är det inte realistiskt att förvänta sig att Tullen med nuvarande basfinansiering skulle kunna genomföra större reformer för att förbättra hamnsäkerheten. Utskottet anser att det är viktigt att Tullens verksamhet samt hamnarnas störningsfria funktion och därmed försörjningsberedskapen tryggas.

Enligt utredning till utskottet syftar det pågående arbetsgruppsarbetet till att stärka hamnsäkerheten och säkerställa att hamnarna fungerar störningsfritt genom att förhindra att aktörer inom organiserad brottslighet är verksamma i hamnarna. Dessutom utvidgar Tullen sitt samarbete med hamnoperatörer samt aktörer inom speditors- och logistikbranschen. Målet är att förbättra informationsutbytet och det praktiska samarbetet inom hamnsäkerheten. Utskottet påskyndar dessutom lagstiftningsändringar som bland annat syftar till att få tillförlitlig förhandsinformation om inkommande varuflöden i rätt tid, att utvidga säkerhetsutredningarna till vissa grupper av hamnarbetare och att stärka den administrativa brottsbekämpningen. Syftena är att stärka den riskbaserade tillsynen och motverka organiserad brottslighet.

Aktörer inom justitieförvaltningen

I redogörelsen betonas också vikten av att säkerställa verksamhetsmöjligheterna och finansieringsbasen för domstolsväsendet och de myndigheter inom justitieförvaltningen som hör till kedjan för straffrättsvården. Redogörelsen tar emellertid inte närmare fasta på hur ökningen av polisens personalstyrka påverkar arbetsmängden och resursbehoven för aktörerna inom rättsvården.

Polisens och Migrationsverkets resurser och verksamhetens effektivitet påverkar alltid rättsväsendets aktörer, framhåller finansutskottet och lagutskottet i sina utlåtanden. Ett ökat antal poliser leder direkt till ökad arbetsbörda för åklagare, domstolar, rättshjälpen och

Betänkande FvUB 5/2026 rd

Brottspåföljdsmyndigheten. Det har uppskattats att varje euro som polisen använder för brottsbekämpning medför kostnader på i genomsnitt 1,36 euro för justitieministeriets förvaltningsområde.

Inom justitieministeriets förvaltningsområde medför också bland annat det ökade antalet fångar utmaningar när det gäller att få anslagen att räcka till. Antalet fångar förväntas öka med cirka 200 under de närmaste åren, även om inga nya lagändringar som ökar fångantalet görs. I slutet av september 2025 var fångantalet 3 559 och beläggningsgraden i fängelserna 109 procent. För att garantera säkerheten i fängelserna bör beläggningsgraden inte överstiga 90 procent, varför sammanlagt 340 nya fängelseplatser och 120—150 tilläggsplatser färdigställs under åren 2025—2027. Det ökade antalet fångar medför även behov av mer personal samt ökade kostnader för grundläggande omsorg och transporter av fångar. Det inverkar också på säkerheten i fängelserna.

Liksom finansutskottet och lagutskottet betonar förvaltningsutskottet att förändringar i anslagen inom inrikesministeriets och justitieministeriets förvaltningsområden bör granskas som en helhet, så att det inte uppstår flaskhalsar. Det är också viktigt att utveckla processen med beaktande av beroendeförhållandena mellan aktörerna i kedjan, vilket kräver en övergripande granskning av produktiviteten och verksamhetssätten.

I sitt utlåtande noterar lagutskottet också att polisens verksamhet i kedjan har effektiviserats i och med den tilläggsfinansiering som beviljats redan tidigare. Detta har i väsentlig grad påverkat senare aktörer i kedjan, eftersom till exempel antalet ärenden som kommer till åklagarna för behandling har ökat betydligt. Motsvarande tilläggsresurser har inte riktats till andra aktörer, vilket har negativa konsekvenser för hur snabbt och smidigt straffprocessen förlöper. Enligt utredning till förvaltningsutskottet inverkar anhopningen av ärenden som behandlas av åklagare och domstolar redan på förverkligandet av straffansvaret och därmed också på den inre säkerheten. Målet att betydligt korta ner straffprocessen och göra den smidigare kan inte nås om man inte också ser till att aktörerna inom justitieförvaltningen får tillräckliga resurser, påpekar utskottet. En redogörelse för rättsvården avses bli lämnad till riksdagen under höstsessionen 2026.

Domstolarna har en central roll när det gäller att upprätthålla samhällsfreden. Domstolarna behandlar inte bara brottmål utan också tvistemål och förvaltningsprocessmål som har ett starkt samband med den inre säkerheten och samhällsfreden. En korrekt och snabb behandling av målen främjar inte bara rättssäkerheten utan också förtroendet för domstolarna. Till denna del finns det skäl att fästa särskild uppmärksamhet vid de långa behandlingstiderna. Det faktum att man kan bli tvungen att vänta länge på domstolens avgörande i ett brottmål eller tvistemål försvagar medborgarnas förtroende för domstolarna och deras verksamhet och i vidare bemärkelse för samhället.

Utbildning av personal inom inre säkerhet

Den viktigaste resursen för myndigheterna för inre säkerhet är kunnig personal. Utskottet har ovan behandlat myndigheternas resursbehov och ansett att de resursbehov över valperioderna som också skrivits in i redogörelsen är motiverade. Förvaltningsutskottet ser det som nödvändigt att tillräckligt med personal utbildas för uppgifterna vid myndigheterna för den inre säkerheten så

Betänkande FvUB 5/2026 rd

att antalet utbildad personal så väl som möjligt motsvarar de aktuella behoven inom respektive sektor. Kompetensen måste också kontinuerligt hållas uppdaterad i den föränderliga säkerhetspolitiska miljön, och därför accentueras betydelsen av vidareutbildning och fortbildning.

Läroinrättningarna inom inrikesministeriets förvaltningsområde är Polisyreshögskolan, Gräns- och sjöbevakningsskolan och Räddningsinstitutet, som utöver räddningspersonal utbildar också nödcentralsoperatörer. Dessutom utbildar Helsingfors räddningsskola räddningspersonal särskilt för behovet vid räddningsverken i Södra Finland och Nyland. Utskottet anser det viktigt att läroinrättningarna ges förutsättningar att utbilda det antal personer som behövs för de kritiskt viktiga uppgifterna hos myndigheterna inom den inre säkerheten. Utöver tillräcklig utbildningspersonal behövs lämplig materiel och utrustning.

Som det konstateras i redogörelsen konkurrerar alla säkerhetsaktörer om kompetent arbetskraft med andra arbetsgivare. Utskottet betonar att det är viktigt att det finns förmåga att attrahera och hålla kvar personal samtidigt som verksamhetens effektivitet utvecklas. Enligt utredning till utskottet har det till exempel vid Polisyreshögskolan funnits tillräckligt många sökande som uppfyller utbildningskraven.

Förvaltningsutskottet har redan tidigare i olika sammanhang betonat behovet av svenskspråkiga polismän, räddningspersoner och nödcentralsoperatörer. Utskottet hänvisar i detta sammanhang till sitt färskta utlåtande (FvUU 6/2026 rd) om berättelsen om tillämpningen av språklagstiftningen 2025 (B 20/2026 rd). Förvaltningsutskottet betonar också i detta sammanhang vikten av att trygga den svenskspråkiga polis-, räddningspersonals- och nödcentralsoperatörsutbildningen.

Indexjusteringar

Det är viktigt att redogörelsen lägger fast att när det gäller Polisens och Gränsbevakningsväsendets driftskostnader och Gränsbevakningsväsendets investeringar borde det införas en årlig indexjustering, som skulle korrigeras i efterhand för att motsvara den faktiska höjningen av kostnadsnivån. Enligt finansutskottets utlåtande skulle kostnaden för en förhandsjustering på 2 procent, utan lönekostnader, uppgå till sammanlagt 9,4 miljoner euro år 2026. Med en faktisk kostnadsökning på 5 procent skulle justeringen uppgå till sammanlagt 23,4 miljoner euro.

Förvaltningsutskottet konstaterar att införandet av en indexjustering skulle öka myndigheternas ekonomiska stabilitet. Det stöder också myndigheternas övergripande kapacitet och gör det möjligt att hålla de viktigaste upphandlingarna på nuvarande nivå. Å andra sidan är det möjligt att inom ramen för budgetförfarandet justera anslagsnivån även utan indexering, menar finansutskottet i sitt utlåtande. Samtidigt kan man bättre beakta nya verksamhetsmodeller och lösningar för lokaler som ökar produktiviteten. Indexjusteringar lämpar sig bäst för materialanskaffningar och hantering av materielens livscykel.

Betänkande FvUB 5/2026 rd

De viktigaste utvecklingsbehoven

För att säkerställa att myndigheterna har lämpliga verksamhetsförutsättningar är det också nödvändigt att se till att lagstiftningen är fullständigt uppdaterad för att reagera på vanliga, nya och förändrade säkerhetshot. Myndigheternas befogenheter ska möjliggöra en effektiv verksamhet i den förändrade säkerhetspolitiska miljön och cybermiljön. Hybridhoten är avsiktligt mångdimensionella. Konsekvenserna av och ansvaret för att bekämpa dem berör åtskilliga nationella myndigheter. Utskottet ser det som angeläget att förvaltningsövergripande bereda sig på dessa påverkansförsök på alla nivåer i samhället i enlighet med modellen för den övergripande säkerheten. Ett nära samarbete mellan säkerhetsmyndigheterna och andra aktörer och ett fungerande informationsutbyte är nödvändigt för en effektiv bekämpning av hybridhot.

Förvaltningsutskottet har upprepade gånger fäst uppmärksamhet vid utmaningarna i informationsflödet mellan myndigheterna. Utskottet ser det som nödvändigt att de behöriga myndigheterna har tillgång till all väsentlig information som behövs för att bereda sig på olika hot mot den inre säkerheten, förebygga hotsituationer och säkerställa ett smidigt myndighetssamarbete. Lagstiftningen om tillgång till och utlämnande av uppgifter måste vara uppdaterad och de myndigheter som tillämpar den ska också känna till innehållet tillräckligt väl. Utskottet välkomnar att det pågår en rad projekt för att utveckla informationsutbytet mellan myndigheterna. Riksdagen behandlar för närvarande exempelvis en proposition (RP 182/2025 rd) med syftet att möjliggöra ett effektivt och ändamålsenligt informationsutbyte mellan polisen och andra myndigheter samt mellan polisen och privata aktörer, särskilt för att förbättra det brottsförebyggande arbetet och garantera samhällets säkerhet.

Till följd av den ökade hybridpåverkan blir det allt viktigare att myndigheterna har förmåga och förutsättningar att agera i alla typer av situationer, även sådana som är svåra att förutse. Myndighetssamarbetet måste i synnerhet i sådana situationer fungera smidigt. Förvaltningsutskottet fäster i likhet med försvarsutskottet uppmärksamhet vid att det inte finns något säkert system för informationsutbyte mellan myndigheterna, trots att behovet av datasäkra kommunikationsförbindelser ständigt accentueras. Det är en viktig riktlinje i redogörelsen att myndigheterna inom den inre säkerheten bör utveckla gemensamma, säkra och kompatibla lägesbild- och kommunikationsförbindelser, så att nära samarbete och realtidsbaserad samt informationssäker kommunikation möjliggörs under normala förhållanden, störningar och undantagsförhållanden. Samtidigt betonar utskottet att man fortsatt måste kunna garantera säkerheten i myndigheternas kritiskt viktiga informationssystem. Till exempel dataintrång i dem kan orsaka synnerligen betydande skada och säkerhetshot för enskilda människor, myndigheternas personal och rentav den nationella säkerheten. Datasäkerheten och dataskyddet måste kunna garanteras under alla förhållanden.

Som exempel på nya typer av svårförutsedda säkerhetshot nämner förvaltningsutskottet här drönare som av olika orsaker kan komma in på finskt territorium. Försvarsmakten, Gränsbevakningsväsendet och polisen bör ha den kapacitet de behöver för sina uppgifter att upptäcka, identifiera och påverka drönare inom sina uppgiftsområden. Enligt uppgift bör myndigheternas befogenheter att bekämpa drönare utvecklas.

Betänkande FvUB 5/2026 rd

Gränsbevakningsväsendet har redan nu behörighet att upptäcka obemannade luftfartyg och påverka dem, men lagstiftningen beaktar tills vidare inte uttryckligen drönare som färdas på land eller till havs. Lagstiftningen utvecklas också till denna del i det lagstiftningsprojekt om Gränsbevakningsväsendets beredskap som är under beredning. Utskottet konstaterar att Gränsbevakningsväsendet har inlett en EU-finansierad systematisk utveckling av förmågan att upptäcka och bekämpa drönare. Utskottet ser det som angeläget att det för detta utvecklingsarbete också reserveras tillräcklig nationell finansiering som enligt utredning till utskottet kan påskynda utvecklingen av dessa förmågor. Vi bör också satsa på myndigheternas förmåga att upptäcka och avvärja drönarhot mot kritisk infrastruktur. Utskottet betonar att det i gränsöverskridande drönarsituationer är nödvändigt att informationen omedelbart förmedlas mellan de behöriga myndigheterna, att lägesbilden är gemensam och ledningsansvaret tydligt.

Utskottet fäster också uppmärksamhet vid att befolkningen behöver varnas så snabbt och tydligt som möjligt. De system som används för att varna befolkningen måste vara sådana att befolkningen i det hotade området utan dröjsmål får riktad information om hotet. Utskottet påskyndar införandet av ett system för varningsmeddelanden i Finland enligt EU-alert-konceptet, som beskrivs ovan i detta betänkande. Dessutom konstaterar utskottet att Försvarsmakten för närvarande inte har behörighet att utfärda varningsmeddelanden, utan man har kommit överens med räddningsväsendet om förfarandet för att varna befolkningen i situationer där hotet finns uppe i luften. Sakkunniga har sett ett behov av att bedöma om också Försvarsmakten bör ha rätt att utfärda varningsmeddelanden.

Utskottet anser det vara viktigt att satsa på kampen mot organiserad brottslighet och att denna kamp ska omfatta olika synvinklar på bred front. I Finland ansvarar organiserade kriminella sammanslutningar till stor del för narkotikahandeln, som också har kopplingar till skjutvapenbrott och våld. Andra viktiga verksamhetsområden är bland annat människohandel och arbetsrelaterat utnyttjande, ekonomiska brott och egendomsbrott. Den organiserade brottsligheten strävar efter att utnyttja de lagliga strukturerna, vilket ökar brottsligheten, stärker brottslingarnas inflytande i samhället och ökar risken för korruption. Aktörerna inom organiserad brottslighet strävar efter att infiltrera till exempel hamnar vars betydelse accentueras särskilt i krissituationer. Kampen mot den organiserade brottsligheten kräver ett effektivt nationellt och internationellt samarbete. Den administrativa brottsbekämpningen kan bidra till att enskilda myndighetsbeslut inte bäddar för organiserad brottslighet. I redogörelsen ses beredningen av de pågående bestämmelserna om kriminalunderrättelseinhämtning som ett centralt element i effektiviseringen av bekämpningen av grov brottslighet.

Förvaltningsutskottet noterar att straffprocessen har förlängts på ett oroväckande sätt under de senaste åren, vilket äventyrar tillgodoseendet av och en effektiv tillgång till rättsskydd. I regeringsprogrammet har det skrivits in en rad åtgärder som syftar till att göra straffprocessen smidigare, av vilka en del redan har behandlats i riksdagen (t.ex. FvUU 3/2026 rd — RP 188/2025 rd). Förvaltningsutskottet anser det ytterst viktigt att de pågående åtgärderna framskrider som planerat. Förvaltningsutskottet konstaterar att regleringen bör vidareutvecklas också med tanke på hur förfarandet kan förenklas. Straffansvaret bör fullföljas så effektivt som möjligt.

Förvaltningsutskottet anser att det i den förändrade säkerhetspolitiska miljön är motiverat att lagstiftningen om myndigheternas befogenheter under de senaste åren utvecklats proaktivt så att

Betänkande FvUB 5/2026 rd

myndigheterna även med befogenheterna under normala förhållanden kan reagera på nya hybridhot och andra hot. Detta utvecklingsarbete bör fortsätta i enlighet med rättsstatsprincipen och riktlinjerna i redogörelsen. Säkerhetsmyndigheterna bör ha tillräckliga befogenheter att garantera medborgarnas säkerhet i alla säkerhetssituationer.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Förvaltningsutskottets förslag till beslut:

Riksdagen godkänner ett ställningstagande med anledning av redogörelse SRR 6/2025 rd.

Utskottets förslag till ställningstagande

Riksdagen förutsätter att statsrådet

1. i större utsträckning än i dag beaktar den nära kopplingen mellan den inre och den yttre säkerheten i ett övergripande säkerhetsperspektiv, ser till att medborgarkommunikationen är effektiv och säkerställer att den framträdande roll som myndigheterna för den inre säkerheten har i fråga om ansvaret för första insatsen i olika säkerhetssituationer beaktas när myndigheternas verksamhetsförutsättningar säkras och finansieringsbasen stärks och i samarbetet respektive informationsflödet mellan myndigheterna,
2. aktivt ger akt på den tekniska utvecklingen och främjar myndigheternas förmåga att i ett brett perspektiv förutse hur ny teknik påverkar säkerheten samt ser till att myndigheterna har uppdaterad kapacitet också för att reagera på de säkerhetshot som ny teknik medför,
3. bereder sig på hybridpåverkan och ser till att EU:s reviderade migrations- och asyllagstiftning genomförs effektivt bland annat genom att säkerställa att systemet för att återsända personer som fått avslag på sin asylansökan fungerar,
4. bekämpar och förebygger polariserings- och ojämlikhetsutvecklingen i samhället och dess negativa konsekvenser för förtroendesamhället och säkerheten.

Betänkande FvUB 5/2026 rd

Helsingfors 23.4.2026

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Mauri Peltokangas saf
vice ordförande Pihla Keto-Huovinen saml
medlem Alviina Alametsä gröna
medlem Eveliina Heinäluoma sd
medlem Juha Hänninen saml
medlem Christoffer Ingo sv
medlem Anna Kontula vänst
medlem Rami Lehtinen saf
medlem Saku Nikkanen sd
medlem Hanna Räsänen cent
medlem Joakim Vigelius saf
medlem Juha Viitala sd
medlem Ben Zyskowicz saml.

Sekreterare var

utskottsråd Henri Helo.

Betänkande FvUB 5/2026 rd Reservation

Reservation

Motivering

Den aktuella redogörelsen för den inre säkerheten är mycket brotts- och hotcentrerad och avviker således väsentligt från den föregående redogörelsen för den inre säkerheten. Upprätthållandet av den inre säkerheten bygger trots allt i första hand på förebyggande arbete. Kampen mot fattigdom, utanförskap och ojämlikhet minskar instabiliteten, medan polariseringen och segregationsutvecklingen ökar oroligheterna i samhället.

Det är viktigt att trygga tillräckliga resurser för polisen och andra säkerhetsmyndigheter med tanke på den inre säkerheten, men ännu viktigare är det att vi inte låter lottlösheten och illabefinnandet öka och olika problem leda till kris. Redogörelsen bör därför identifiera de förebyggande metodernas stora betydelse för den inre säkerheten.

Mänskliga rättigheter som grund för den inre säkerheten

Enligt säkerhetsstrategin för samhället (Statsrådets publikationer 2025:1) bygger den inre säkerheten på de mänskliga rättigheterna, rättsstatsprincipen, demokrati, frihet, stabilitet, välfärd, jämlikhet och jämställdhet i all verksamhet. De grundläggande fri- och rättigheterna och de mänskliga rättigheterna nämns dock inte alls i redogörelsen, trots att många av temana har en nära koppling till de grundläggande fri- och rättigheterna och de mänskliga rättigheterna.

När det gäller invandring fokuserar redogörelsen starkt på missbruk av invandringssystemet och bekämpning av olaglig inresa. Men de flesta som kommer till landet missbrukar inte systemet. Det är viktigt att de mänskliga rättigheterna för personer i behov av asyl inte äventyras och att deras mänskliga rättigheter inte kränks när ny invandringspraxis införs. Med tanke på den inre säkerheten är det väsentligt att vi lyckas med integrationen och att tillräckliga resurser också reserveras för den.

Redogörelsen talar missvisande och inexakt om de risker som hänför sig till invandring, och detsamma upprepas i utskottets betänkande, där det står att riskfaktorer med avseende på den inre säkerheten i synnerhet är att farliga personer anländer till landet i samband med ansökan om uppehållstillstånd. Av skyddspolisens yttrande framgår det emellertid att hotbilderna i anslutning till instrumentaliserad inresa, enligt vilka det är möjligt att kriminella, spanare eller militära specialtrupper kan smugglas in bland det stora antalet inresande, är ett osannolikt utvecklingsförlopp i större skala. Utifrån yttrandet kan det konstateras att riskbedömningarna i anslutning till instrumentaliserad inresa och deras betydelse för Finlands inre säkerhet förblir oklara både utifrån redogörelsen och utskottets betänkande.

Vi ställer oss bakom utskottets synpunkt att det viktiga är att myndigheterna har förmåga att sköta inreseövervakningen effektivt och högkvalitativt även i situationer där antalet sökande ökar snabbt. I fråga om de myndighetsbefogenheter som nämns i flera redogörelser och i betänkandet är det i nuläget fråga om lagstiftningsprojekt som inte nödvändigtvis kommer träda i kraft oförändrade eller överhuvudtaget. I fråga om eventuella ändringar i myndigheternas

Betänkande FvUB 5/2026 rd **Reservation**

underrättelsebefogenheter är det absolut nödvändigt att säkerställa balansen mellan effektiva befogenheter och skyddet för de grundläggande fri- och rättigheterna och de mänskliga rättigheterna.

I betänkandet identifieras behovet av att trygga Migrationsverkets resurser, eftersom handläggningen hotar att dra ut på tiden om det inte reserveras tillräckliga resurser. Vi påpekar att handläggningstiderna redan nu till många delar är oskäligt långa. Till exempel behandlingen av en medborgarskapsansökan tar enligt Migrationsverkets bedömning uppskattningsvis 34 månader för såväl barn som vuxna. Också resurserna för polisens verksamhet mot människohandel måste garanteras och det måste säkerställas att offren för människohandel får den hjälp de behöver i alla faser av processen.

Rätten till en rättvis rättegång är också en mänsklig rättighet. Finland har fått många fällande domar av Europadomstolen i fråga om rättegångarnas längd. Den primära lösningen bör inte vara att lätta upp regleringen utan att garantera tillräckliga rättsvårdsresurser.

Förslag

Jag föreslår

att riksdagen godkänner följande ställningstagande med anledning av redogörelsen:

Reservationens förslag till ställningstagande

Riksdagen förutsätter att statsrådet lämnar en ny redogörelse där de omständigheter som lyfts fram i motiveringen till reservationen beaktas.

Helsingfors 23.4.2026

Alviina Alametsä gröna